

mas
operaty-
suvažiavi-
102-02

viečiame
vykti.

inkimo

azių dovanų,
rėtu būti iš-
mams.
s klausimas
tu patikrini-
krinti sutiko
e ir N. Ven-

arienė primi-
si "Laisvės"
su suvažiavi-
saisvės patal-
na Kolando
auti Moterų
vima pasvei-

ragino nares
ir bankete
vauti. Siame
Sukaitienė
P. Kalando

o mus gražiai
Ventiene ir
dienė. Labai
iki kito pasi-
iame susirin-
N. B.

whose life sto-
being popula-
erly romantic
ds," was one
ther was An-

ght the Rus-
into a head-
ontation with
Revolution in
County Dis-
Brockton in

rucci goes on
life, his educa-
views and his
freedom of

anzalez, from
J. wrties in
ne:

Secretary of
O. Enders
Salvador is
olent minori-
ntal America
in fear?" His
res the fact
ador's ruling
ent minority.

ected, the
ment is only
ode in a long
pressive re-
ve terrorized
the popula-

ld son of civil
oy Innis was
arlem street
as the third
targeted for
the second to
llse

q boxer,

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ - LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

KRISLAI

Daug gyvybių dideliame pavojuje
Juk tai darbininkų klaidinimas
Reikšmingas pavyzdys
Dar didina pavojų
Nepasitenkinimas jo prezidentavimu
Dalyvaukite

A. BIMBA
Jungtinėse Valstijose labai pagrįstai didžioji savo tildais. Jų daug. Dauguma jų gražios konstrukcijos. Malonu jais naudotis.

Bet kaip perkūnas iš giedro dangaus, trenkė vieno aukšto pareigūno iš valdiškos Federal Highway Administration pareiškimas:

"Nebent greitai tūkstančiai yrančių—griuvančių mūsų tiltų bus sutaisyti arba uždaryti, atsidurs pavojuje gyvybės jais besinaudojančių visų žmonių. Bet tam reikėtų daugiau negu 40 milijonų dolerių. Bet niekas, girdi tuo nesirūpina.

Reikia žinoti, kad dauguma tiltų buvo pertiesiti dar prieš 1890 metus. Jie jau pasenę...

□
Darbo unija (AFA-CIO) Vykdomosios Tarybos pirmininkas Lane Kirkland smarkiai kritikuoja prez. Reagano ekonominę programą, nes ji priešinga darbo žmonių poreikiams. Bet kokią jis siūlo išeiť?

Ateis, girdi, rduo ir įvyks rinkimai į Kongresą bei kitas valdiškas vietas. Visi, ruoškims balsuoti už demokrat.

Juk tai mulkinimas ir klaidinimas organizuotų darbininkų. Istorija jau daug kartų akivaizdžiausiai yra įrodžius, kad tarpe šių kapitalistinių partijų jokio pagrindinio skirtumo nėra. Darbo unijų aukštoji vadovybė turėtų įkurti masinę Darbo Liaudies Partiją. Bet ji to nedaro. Tuo būdu judėjimą klaidina.

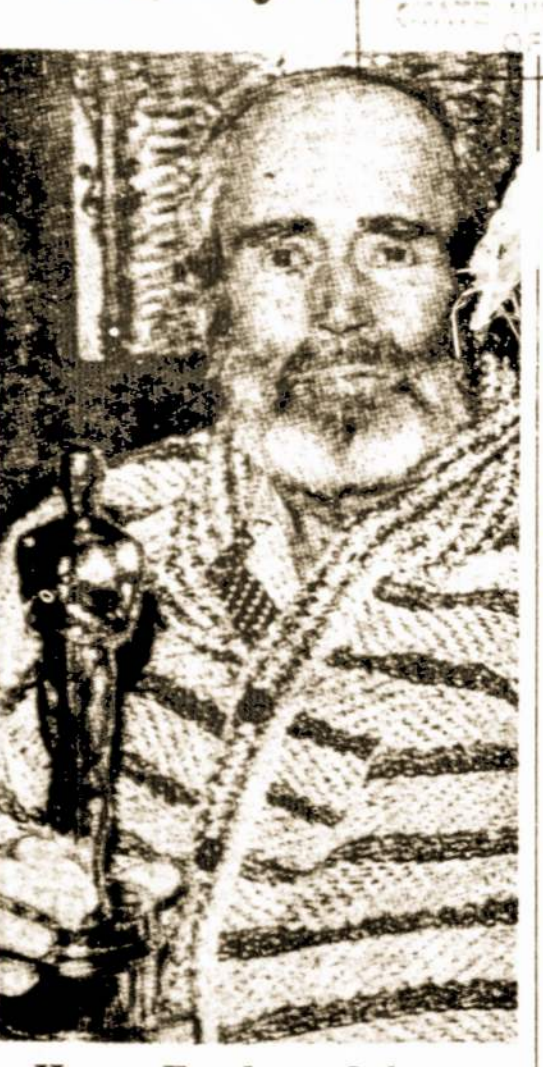
□
Plačiai išsireklamavusios yra Macy's krautuovės. Jų yra net 10. Keturios jų didmiesčio priemiestuose. Visų jų savininkas multimilijoninė kapitalistinė kompanija. Praneša, kad kompanijos šerinkai nusprendė pastarąsias likviduoti—uždaryti, nes jos pasidariusios nebe taip aukštai pelningos, kaip būdavo.

Net keletas tūkstančių darbininkų atsidūrė bedarbių gretose. Niekas nesiskaito su jų gyvenimu bei poreikiais. Su jų poreikiais nesiskaito ir prez. Reagano Administracija. Kapitalistinėje santvarkoje nėra tokio dalyko, kaip teisė į darbą. Čia tik turime dar vieną pavyzdį...

□
Prezidento Reagano Administracija nė nenori kalbėti ir nekalba apie mažinimą lėšų Pentagonui—militarizmo reikalams, apie raginimą Amerikos talkininkų Europoje ir kituose pasaulio kraštuose mažinti dislokavimą termobrandaolinių ginklų, tikslu sumažinti branduolinius katastrofos pavojų žmonijai.

□
Kaip tik priešingai: Washingtono diplomatai važinėja po pasaulį ir ragina juos, tiesiog verčia didinti milita-

Henry Fonda gavo oskarą

Henry Fonda su Oskaru

Los Angeles.—Kovo 29 d. metiniame Academy Awards akare legendarinis aktorius, 76 metų amžiaus Henry Fonda gavo Oskarą kaip geriausias 1981 m. kino aktorius. Tai buvo pirmasis Oskaras jo ilgoje 48 metų užtrukusioje filmų karjeroje. Jis atžymėtas už jo vaidmenį "On Golden Pond" kartu su aktore Katharine Hepburn, kuri gavo geriausios aktorės vardą.

Kadangi pats aktorius dėl nesveikatos neatvyko į vakarą, tai Oskarą už jį priėmė jo dukra, taip pat kino aktorė Jane Fonda ir paskui su savo vyru ir giminėmis aplankė tėvus namuose.

Henry Fonda, kaip spauda praneša, tuo aukščiausiu atžymėjimu buvo labai patenkintas ir iš susijaudinimo net apsišverkė.

Tarp atžymėtų kino žvaigždžių buvo Maureen Stapleton, laimėjusi geriausią "supporting actress" vardą už vaidmenį filme "Reds", o to filmo režisierius Warren Beatty gavo geriausio direktoriaus vardą. Filmas "Reds" vaizduoja amerikietį žurnalistą John Reeds, kuris yra parašęs garsią knygą apie Spalio revoliuciją, pavadintą "Ten Days which Shook the World".

Dar neišku dėl rinkimų rezultatu Salvadore

Salvadoras.—Nors rinkimai kovo 28 d. įvyko, bet ta partija, kurios laimėjimo tikėjosi JAV, remianti Salvadoro karinę chuntą, netapo laimėtoja, nes negali sudaryti vyriausybės. Ko gero valdžia gali patekti į rankas dar didesnių ekstremistų, kurių priešakyje yra maj. Roberto d'Aubuisson. Taisi kaltinama dalyvavimu politinių priešų žudyme, tame tarpe Salvadoro arkivyskupo.

Rinkimuose kairiosios partijos nedalyvavo ir nuo rinkimų atkalbinėjo partizanai. Jie net buvo užpuolę Usulutano miestą, 70 mylių nuo sostinės, ir to regiono žmones sulaukė nuo dalyvavimo balsavimuose.

Gen. Jaruzelski lankėsi Berlyne

Berlynas.—Demokratinės Vokietijos vadas Erich Honnecker su pilna kariška pagarpa sutiko gen. Jaruzelskio vadovaujamą dešimties asmenų Lenkijos delegaciją, atvykusią vienos dienos pasitarimams. Gen. Jaruzelskio garbei suruoštų pietų metu buvo pasikeista mintimis apie reikalą toliau bendradarbiauti su Rytų Europos komunistinėmis bendruomenėmis.

rizmui lėšas, dar stipriau ginkluotis. Apie uždarymą kur nors militarių bazių, kurių, kaip žinia, Amerika turi šimtus, nėra nė kalbos...

□
Kovo 23 d. prezidentas Reaganas buvo atvykęs į New Yorką tikslu pasireklamuoti bei pareklamuoti savo prezidentavimą. Deja, vyrui labai nepavyko. Kaip tik priešingai: prieš jį ir jo prezidentavimą įvyko milžiniška demonstracija. Tokią protestą demonstracija labai seniai šis didmiestis bebuvo matęs. Jeigu jis tokį sutikimą būtų įsivaizdavęs, aišku, būtų tos klaidos nepadaręs...

□
Jau šį sekmadienį "Laisvės" Bendrovės dalininkų metinis susirinkimas. Visi draugės ir draugai, kuriems tiktai sveikata leis, dalyvaukite.

Columbia sugrįžo laimingai

White Sands, N. Mexico.—Vieną dieną ilgiau užtrukęs dėl blogo oro, JAV erdvėlaivis Columbia laimingai sugrįžo iš erdvės, tenai padaręs 128 orbitas. Jau buvo pradėjęs 129-ąją, kai gavo įsakymą iš kontrolės stoties, kad astronautai gali pradėti nusileidimą.

Pirmadienį, kada buvo planuojamas Columbia nusileidimas, buvo užėjusi tokia smėlio audra, kad nieko nesimaitė, ir todėl astronautams buvo liepta dar skraidyti, ligi paaikšės, kur jie galės nusileisti. Buvo net planuojamas jų nusileidimas Cape Canaveral.

Šveicarija nori įstoti į Jungtines Tautas

Geneva.—Šveicarijos vyriausybė pakvietė savo parlamentą patvirtinti Šveicarijos pareiškimą įstoti į Jungtines Tautas. Daugiau kaip 30 metų Šveicarija pasilikusi už šios JT durų, nepaisant, kad ji ir priklauso visai eilei Jungtinių Tautų rūmuose veikiančių tarptautinių organizacijų.

Šveicarija nesiskubo įstoti į JT, prisibaimindama, kad tai nepakenktų jos neutraliam statusui. Bet vėliau pasirodė, kad tai klaidinga nuomonė, nes Austrija, kad ir priklauso JT, jos neutrali padėtis nieko dėl to nenukentėjo.
Šveicarijos parlamentas klausimais svarstys gal tik 1984 m.

Nikaragva skundžiasi dėl JAV agresinių tikslų

Nikaragvos revoliucinės vyriausybės vadas Daniel Ortega Saavedra, kairėje, kalbasi su Jungtinių Tautų gen. sekretorium Javier Perez de Cuellar.

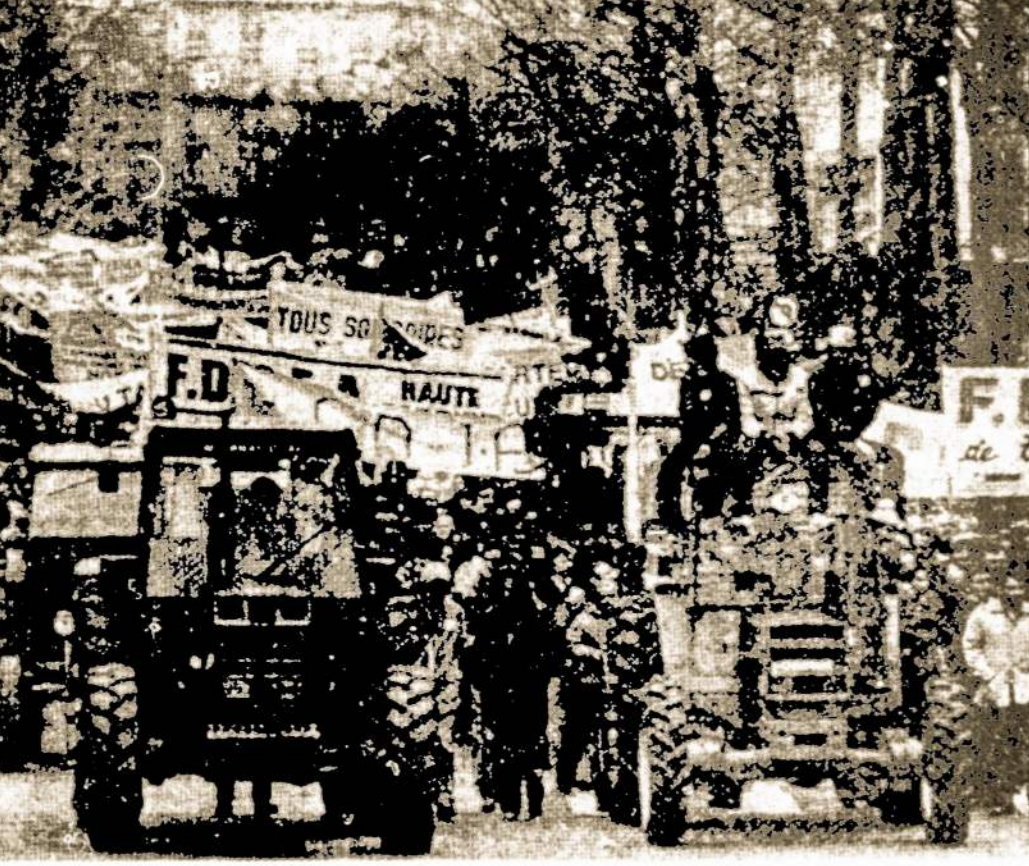
Jungtinės Tautos.—Kovo 25 d. specialiai suauktame Saugumo Tarybos posėdyje Nikaragvos revoliucinės vyriausybės vadas Daniel Ortega Saavedra kvietė apsvastyti JAV planus surengti intervenciją prieš jo šalį ir tvirtino, jog Nikaragvos valdžia turi nenuginčijamą įrodymą, kad JAV teritorijoje formuojamas ir apmokamas saminčių iš Lotynų Amerikos šalių legionas ir planuojamas pamesti į Nikaragvą kovai prieš revoliucinę vyriausybę.

Jis tvirtino, kad jo šalies vyriausybė esanti pasirengusi rimtoms ir atviroms deryboms su JAV bet kurio laiku ir bet kur, kad ir kurioje nors trečioje šalyje. Jis sakė, kad Nikaragva nori pagerinti savo santykius su JAV, bet tai turi būti padaryta, besąlyginiai pageriant Nikaragvos politinio apsisprendimo teise ir nesikišant į jos vidaus reikalus.

Savo kvietimą derybom su JAV Nikaragvos atstovas sustiprino dar pridėdamas, kad ir Kuba esanti tokioms deryboms pasiryžusi, o taip pat derybų trokšta ir Salvadoro sukilėliai.

JAV atstovė JT Jeane J. Kirkpatrick, kuri buvo tuo metu Saugumo Tarybos pirmininke (rotacijos keliu), nei pritarė, nei atmetė Nikaragvos atstovo pasiūlymą deryboms su JAV.

PROTESTUOJA PRANCŪZIJOS FARMERIAI

Prancūzijos fermeriai demonstuoja Paryžiaus gatvėmis.

Paryžius.—Kovo 23 d. apie šimtas tūkstančių Prancūzijos fermerių užplūdo Paryžiaus gatves ne tik su traktoriais, bet ir su avimis vienoje didžiausių demonstracijų, kokia yra buvusi šalies istorijoje. Jie reikalauja aukštesnių kainų už savo produktus.

Protestą organizavo galinogi fermerių unija. Jos vadai sako, kad žemės ūkio produktų kainos Prancūzijoje krenta jau per pastaruosius aštuonerius metus. Jei prieš 12 metų vienam traktoriui nupirkti reikėdavo 36 tūkst. litų pieno, tai dabar traktoriaus kaina—55 tūkst. litų pieno.

Sis protestas buvo ryšium su šią savaitę Brusselsyje įvyksiančia Bendrosios Rinkos šalių konferencija, kurioje dalyvaus Prancūzijos žemės ūkio ministrė Cresson ir šalies ekonomistai. Farmeriai nori, kad jų valdžia reikalautų aukštesnių kainų žemės ūkio produktams.

Brežnevas kviečia Kiniją prie pasitarimų santykiams normalizuoti

Maskva.—Kalbėdamas Taškente, Tarybų Sąjungos vadovas Leonidas Brežnevas palietė Tarybų Sąjungos santykius su Kinija, tardamas, jog TSRS esančios pasirengusios pradėti derybas pasienio ginčams užbaigti.

Primėjęs praėityje buvusių gerus abipusio santykius, Brežnevas pabrėžė kad Tarybų Sąjunga niekad nelaikė normalia pastaraisiais metais esančios padėties ir todėl kviečia derėtis. Ir tos derybos turi būti paremtos abipusiu interesu pagerimu, nesikišimu į vieni kitu vidaus reikalus, siekiant bendros naudos ir nedarant skriaudus kuriai nors trečiai šaliai.

Tarybų Sąjungos vadovas tvirtino, kad TSRS nesudaro jokio pavojaus Kinijai ir neturi pretenzijų į jos žemes, bet tik nori taikingai išspręsti atsiradusius pasienio nesklaidumus. Jis sakė, kad TSRS atmeta bet kokią "dviejų Kinijų" koncepciją, būtent, kad Formoza nesanti

JAV būtų panaudojusi atominę bombą

Washington.—Pereita savaitė čia atskleisti anksčiau buvę slapsti Senato užsienio reikalų komiteto užrašai. Iš jų aiški, kad 1959 m. prez. Eisenhowerio administracija būtų rizikavusi panaudoti atominę bombą Berlyno krizės metu.

Apklaudinėjimai senate surašyti 900 puslapiuose ir išleisti vienuolikoje tomų. Iš ten esančių parodymų matyti, kad tuo metu Valstybės sekretoriaus pareigas ėjęs Christian Herter, pavadavęs susirgusį John Foster Dulles, tvirtinęs, jog bet koks karas dėl Berlyno būtų pareikalavęs atominės bombos panaudojimo.

Tuo metu Tarybų Sąjunga buvo pareikalavusi užbaigti Berlyno okupaciją ir sakė, kad pasirašysianti separatine taika su Rytų Vokietija, jei Vakarų alijantai to nenori. Vėliau pasitarimai Paryžiuje ir Genevoje padėję sušvelnino, ir prie konfrontacijos neprieta.

Nazaretas.—Apie 600 tūkst. Izraelyje gyvenančių arabų ruošėsi generaliniam streikui ir demonstracijai, protestaujant prieš Izraelio okupacinę politiką Vakariniame Jordano krante ir Gazoje.

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Aido Choras ir "Laisvės" Bendrovės direktorių taryba ruošia ekskursiją į Lietuvą birželio 4 d. iš Kennedy aeroporto. Lietuvoje bus 10 dienų—nuo birželio 7 d. iki 17 d. grįš birželio 19 d.
Agentas: Robert J. Ellyr Travel, Inc., 501 Fifth Ave., Suite 1609, New York City, 10017.
Visais reikalais kreipkitės į "LAISVĖS" ADMINISTRACIJĄ
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417
Kaina bus paskelbta sekančiame "Laisvės" numeryje.

JAV lankėsi Italijos prezidentas

Prez. Reagan su Italijos prezidentu Pertini

Washington.—Nepaprastai šiltai prez. Reagan ir jo administracija priėmė Italijos prez. Sandro Pertini, atvykusį daugiau kaip savaitės vizitui į Ameriką.

Visu pirmaisiais prez. Reagan per banketą Italijos prezidento garbei dėkojo už Italijos valdžios pagalbą, surandant JAV generalą Dozier, kurį teroristai buvo pagrobę ir išlaikę 42 dienas.

Amerika taip pat dėkinga Italijai ir už tai, kad ji remia jos planą dislokuoti Vakarų Europoje vidutinio siekimo branduolines raketas ir stovi JAV puseje, palaikydama JAV politiką Afganistano ir Lenkijos klausimu.

Kadangi Italijos prezidentas yra labiau ceremoninė figūra, tai pats prez. Pertini niekur oficialiai ir nedeklaravo Italijos nusistatymo vienu ar kitu klausimu, bet už tai kalbėjo Italijos užsienio reikalų ministras Emilio Colombo. Tasai, kaip spauda rašė, pareiškė nesutikimą su JAV politika Salvadore, remiant karinę chuntą, nors pilnai pritarė prez. Reagano ekonomiam planui Karibų regiono valstybėms.

SUKAKTIS—BALANDŽIO 7 DIENA

Lietuvių literatūros klasikas

[Minint Antano Vienuolio-Zukausko 100-ąsias gimimo metines]

A. Vienuolis-Zukauskas
(1882-1957)

Antanas Vienuolis-Zukauskas, savo kūrybinį kelią pradėjęs XX a. pradžioje, darėsi lietuvių literatūroje gerą pusįmetį. Jo kūryba visada buvo labai artima susijusi su visuomenės gyvenimo aktualijomis, su istorine epochos atmosfera.

Išsiskiria trys kokybiškai skirtingi rašytojo kūrybos etapai. Ankstyvoji proza (1905-1917)—tai pirmieji jaunatviški, dažnai romantinės dvasios kūriniai, tačiau numas, aiškiai jaučiamas demokratinės rašytojo pažūros. Savo jaunystės metus A. Vienuolis praleido tarnaudamas vaistinėse Maskvoje ir Kaukaze. Ankstyvosios kūrybos tematiką lėmė egzotiška Kaukazo gamta, turtinga čia gyvenančių tautų istorija, liaudies kūryba. Legendos "Amžinasis smuikininkas", "Užkeiktieji vienuoliai"—unikalus reiškiniai lietuvių literatūroje, kurioje tokie reti kitų tautų gyvenimo vaizdai. Legendos parašytos su tikro menininko įkvėpimu, giliu gruzinių ir osetinų liaudies kūrybos dvasios pažinimu, pagarba ir meile jų istorijai bei nacionalinio gyvenimo formoms.

Pirmojo kūrybos etapo viršūnė—apsakymas "Paskenduolė" (1909). Jauną Kaikarių samdinę Veroniką paliko mylimasis. Veronika neturi jėgų atsiremti ir yra priversta žūti todėl, kad ji samdinė—nesavarankiškas ir beteisias žmogus. Jos mirtį rašytojas interpretuoja kaip kerštą, iššūkį, protestą prieš religines dogmas, žmonių tamsumą, socialinę nelygybę.

Įdomūs ir ankstyvieji A. Vienuolio apsakymai inteligentijos gyvenimo temomis. Rašytojui, matyt, ne kartą teko patirti negausios lietuvių inteligentijos XX a. pradžioje atitrūkimą nuo liaudies, demokratinį jaunystės idealų išsižadėjimą. Tokiuose apsakymuose kaip "Grįžo", "Pati", "Kūčių naktį", "Aleliuja" ir kituose A. Vienuolis atskleidė tuos vidinius buržuazinės inteligentijos prieštaravimus, kuriuos jis pats skaudžiai išgyveno.

Antrajame kūrybos etape (1917-1940) rašytojas imasi stambiosios prozos žanrų, parašo apsakymus "Inteligentų

palata" ir "Vėžys" bei romaną "Prieš dieną". Idėjiniu ir meniniu užbaigtumu, aukšta kritinio realizmo kokybe pirmiausia pasižymi apsakymas "Inteligentų palatoje" autorius sutelkia dėmesį į carizmo vertinimą. Charakterių išraiškumą, gyvumą ir gilumą, taikliu, išvargiu praeitin nuėjusios epochos apibūdinimu, meniniu vientisumu ši A. Vienuolio apsakyma yra vienas stipriausių kritinio realizmo kūrinių lietuvių literatūroje. Apsakyme "Vėžys" (1925) atsiskleidžia tradicinė klasikinė lietuvių literatūroje tema—dvaro ir kaimo santykiai, dvarininko ir baudžiauninkų nesutaikomi prieštaravimai.

Tuo pačiu laikotarpiu parašytas romanas "Prieš dieną" (1924) stokoja tokio meninio idėjinio vientisumo, koks būdingas apsakomams. Tačiau šis romanas reikšmingas tuo, kad A. Vienuolis vienas pirmųjų lietuvių literatūroje ėmėsi buržuazinės visuomenės kritikos, vaizdavo naujus reiškinius, kuriuos istoriškai įvertinti tuo metu daugelį dar buvo per sunku.

1930-1940 metai A. Vienuolio kūryboje laikomi kūrybinės krizės laikotarpiu. Per tą dešimtmetį parašyti keli romanai, apsakymų knyga, tačiau ankstesniojo vienuolio realizmo gilumos tuose kūriniuose randame nebedaug. Krizės priežastys daugialypės, bet svarbiausios tarp jų—pasaulėžiūrės. Dažnai rašytojas tiesiog nepajėgė savarankiškai vertinti, iki galo suvokti svarbiausių visuomenės gyvenimo problemų.

Tarybinės santvarkos atkūrimą A. Vienuolis sutiko gimtuosiuose Anykščiuose. Pradžioje būta ideologinio pasimetimo, bet rašytojas nuoširdžiai norėjo suprasti istorinę naujųjų laikų reikšmę savo tautos, savo liaudies likimui. Naujų gyvenimo reiškinį įkvėptas, A. Vienuolis rašo apybraižą "Žemė dalija", nori pateikti teatrui naują pjesę "Dauboje" redakcija, kur būtų išryškinti socialiniai momentai, revoliuciniai liaudies sąmonėjimas.

Pokario metais A. Vienuolis įsijungia į tarybinę litera-

tūrą. Jo romanas "Puodžiūnkiemis"—vienas pirmųjų šio žanro kūrinių naujojoje lietuvių literatūroje. Tai reikšminga rašytojo kūrybos pakopa. "Puodžiūnkiemis"—socialinis romanas. Rašytojas imasi uždavinio parodyti istorijos raidos apspręstą buvę atsiradimo, augimo, išgalėjimo, palaiptinio socialinio bei moralinio išsivymimo ir galutinio žlugimo kelią. Tokia socialinės problemos analizė autorius pateikia per Jono Puodžiūno charakteri.

Tačiau Jonas Puodžiūnas įdomus ir kaip bendražmogiškas psichologinis charakteris. Knygos pabaigoje vienišio Jono Puodžiūno ir jo žmonos siluetai sukelia gaudžią nuotaiką, verčia susimąstyti. Greta suvokimo, kad tai istoriškai pasmerkti žmonės, mus jaudina, sukretina patį nužmogėjimo faktas, žmogaus dvasinio gyvenimo nepilnavertiskumas.

Paskutinė A. Vienuolio knyga—memuariniai apsakymai "Iš mano atsiminimų". Rašytojas buvo užsibrėžęs pastatyti savotišką paminklą savo gimtajam kaimui—parašyti apie kiekvieną Užuožerį kaimo pirkia, žmones ir jų likimus. Tų kaimų Užuožeriuose būta 31. Rašytojas spėjo papasakoti tik septynis istorijas.

Su lyrine prisiminimų gaida ir kartu su blaivaus realisto išvargumu autorius pasakoja apie XIX a. pabaigos Lietuvos kaimą, kuris daugelį savo brolių dar gana patriarchalishkas, bet pamažu jau skverbiasi kapitalizmo reiškiniai—sandinių išnaudojimas, kaimo gaudorių diferenciacija. Apsakymuose randame kasdieninę kaimo buitį: žmonės dirba, meldžiasi, mylisi, pyksta, miršta, laidoja vieni kitus. Atsiskleidžia platus socialinių, etinių santykių, tradicijų, papročių paveikslas. Tas paveikslas rašytojo nutapytas gana niūriomis spalvomis, akcentuojamas kaimo žmonių tamsumas, prietaravimas, dvasinių interesų siaurumas, savanaudiškumą pagrįsti tarpusavio santykiai.

A. Vienuolio kūrybos palikimas svarus, reikšmingas. Visa XX amžiaus pirmosios pusės lietuvių literatūros raida paženklinta ryškiausio šio rašytojo indėliu. Jo pėdsakas

žymus kritinio realizmo metodu parašytų kūrinių tarpe; nemažesni vaidmenį suvaidino "Puodžiūnkiemis"—vienas pirmųjų lietuvių tarybinis romanų.

Kalbant apie A. Vienuolio kūrybą, visada iškyla priešakis ir ryški jo asmenybė. Tai buvo ypatingo kuklumo žmogus, linkęs bendrauti, pasitikis ir geraširdis. Nuo 1922 m. iki mirties rašytojas gyveno savo gimtuosiuose Anykščiuose.

Ne vienerius metus A. Vienuolis buvo renkamas LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Šias pareigas rašytojas ėjo su visu jam būdingu sąžiningumu ir atsidėjimu, visuomeniniam darbui atiduodamas daug laiko, energijos ir sveikatos.

Lietuvių literatūros istorijoje sunku rasti kitą panašų pavyzdį, kitą rašytoją, kurio gyvenimo būdas būtų toks atviras. Pas A. Vienuolį žiūvė visa Lietuva. Kiekvienas,—kas tik norėjo,—galėjo jį trukdyti—su rimta priežastimi ir visai be priežasties. Kasdieninės ekskursijos, nuolatinis bendravimas su įvairiausiais žmonėmis ne tik dvasiškai palaikė rašytoją, bet ir alino jo sveikatą, trumpino susikaupimui ir kūrybai skirtas minutes. Ypač stebina tai, kad kiekvienas, kuriam teko laimė aplankyti A. Vienuolį, išsinešė iš jo, iš A. Baranausko klėtelių, nuo Liudisiškių piliakalnio, iš Užuožeriu, Niūronių, iš Anykščių šilelio, nuo Sventosios pakrančių, Karalienės liūno ir kitų drauge aplankytų vietų didelę paties rašytojo širdies šilumą. Kiekvienam sveičiui atrodė, kad tik jam rašytojas taip nuoširdžiai atveria savo gimtojo krašto grožybes, kad tik jam taip plačiai, išsamiai ir užsidegęs pasakoja, rodo. Įprastas ritmas nenutrūko nė 1957-ųjų rugpjūčio 17-ąją—rašytojo mirties dieną.

Šiandien lankytojų srautas į gražiausią sodybą Anykščiuose vis toks pat gausus. Atviras A. Vienuolio gyvenimo būdas tęsiasi—jo ryšiai su gimtinės žeme ir žmonėmis taip ir liko artimi.

Elena Bukelienė
Vilniaus valstybinio
V. Kapsuko
universiteto docentė

TARPTAUTINĖS TEMOMIS

Be ateities perspektyvų

Šiandien viena opiausių ir sunkiausių problemų Kinijoje—tai nedarbas. Apie 30 milijonų kinų bedarbių gyvena labai skurdžiai, neturėdami vilties artimiausiu metu kur nors išsidarbinti, neturėdami ateities perspektyvų. Vien Pekine dabar daugiau kaip 250 tūkstančių žmonių "laukia darbo", kaip rašoma Kinijoje apie nedarbą. Darblogesni reikalai Sanchajuje—didžiausiam šalies miestui, kur yra daugiau kaip 2 milijonai bedarbių. "Pekino ir Sanchajaus gatvėmis basoti didžiulės bedarbių, daugiausia jaunimo, minios",—praneša Japonijos žurnalas "Poe keidzai".

Mėgindami kitiems suvesti atsakomybę už susidariusią padėtį, dabartiniai Pekino lyderiai kaltina savo pirmtakus, teigia, kad pagrindinė didėjančio nedarbo priežastis—"kultūrinė revoliucija". Kaip žinoma, jos metu dešimties milijonų žmonių buvo ištremti į kaimą, o po to daugelis iš jų patraukė atgal į miestus.

Tačiau, kaip rodo ekonominės padėties analizė, pagrindinis bedarbių armijos augimo šaltinis yra dabar pagal "sureguliuojamą" politiką vykdomas kursas apriboti gamybą daugelyje imonių dėl energijos trūkumo, uždaryti "nerentabilias" imones, mažinti kapitalinę statybą. Pakanka pasakyti, kad oficialiais duomenimis, vien per pirmuosius šešis praėjusių metų mėnesius buvo uždaryta daugiau kaip 4,5 tūkstančių "nuostolingų" pramonės imonių, o 1980 metais dėl energijos trūkumo gamybos pajėgumai buvo panaudojami ne daugiau kaip 70 procentų. Padėtis nuo to laiko nepagerėjo.

Negalėdama pasiūlyti veiksmingos kovos su nedarbu programos, Kinijos vadovybė faktiškai nesprenžia šios problemos. Kaip ciniskas pasityčiojimas skamba oficialios Kinijos spaudos rekomendacijos bedarbiams patiems "ieškoti galimybių išsidarbinti". Kaip viena tokių "priemonių" propaguojama didinti užimtumą vystant privatų sektorių aptarnavi-

mo ir namudinės gamybos sferoje be valstybinių lėšų. Kitaip, kaip pripažįsta Kinijos spauda, šalis "negali padidinti darbo vietų skaičiaus". Tas faktas, kad uždėdarbis tokiose "imone" —a. telėse ir smulkiose dirbtuvėse—trečdaliu mažesnis negu valstybinėse gamyklose ir fabrikuose, kad jose dirbantys darbininkai neturi teisės į draudimą ir jiems neįskaitomas darbo stažas, matyt,—menkai rūpi Kinijos vadovybei.

Dabar rengiami planai, pagal kuriuos numatoma prievarta tremti "atliekumus" kinus iš miestų dirbti tolimuose šalies rajonuose, o Kinijos sąlygomis tai tolygu katorgai. Apie šiuos planus neseniai užsiminė Kinijos valstybės tarybos premjero pavaduotojas Jao Ilinis. Toks pat liūdnas likimas laukia ir dešimčių tūkstančių mokyklų absolventų, kurie negali gauti darbo.

Kinijos bedarbių padėtis labai sunki. Su nerimu jie žvelgia į rytdieną: sunku tikėtis laimingo atsitiktinumo, galimybės rasti kokią nors darbą. Oficialiais Kinijos duomenimis artimiausioje ateityje darbo jėgos rinkoje kasmet atsiras beveik 20 milijonų žmonių, o darbo vietos garantuotos tik 2 milijonams. Užsienio apžvalgininkai pagrįstai pažymi, kad "nedarbas, kuris jau dabar Kinijoje įgavo platų mastą, žaibiškai smarkiai gali padidėti".

Dešimčių milijonų bedarbių kinų, kurie pasirodė esą nereikalingi savo šalyje, tragedija aštrina socialinius ir politinius konfliktus. Pastaruoju metu užsienio spauda vis dažniau praneša apie liaudies masių pasipiktinimą ir nepasitenkinimą Kinijoje: apie darbininkų, atleistų mažinant gamybą, bruzdėjimus, apie alkanų Sanchajaus bedarbių demonstracijas, apie demobilizuotų kariškių, kurie negalėjo rasti darbo, maištą.

Visais šiais atvejais Pekinas "paprastai ir operatyviai" sprendžia klausimą—išvaiko nepatenkintus žmones policijos guminėmis lazdomis.

A. Stiklakis

Šiuolaikinės patarlės ir priežodžiai

Skuodžia kaip nelabasis su nulažtais ragais iš Vietnamo.

Sapnuoja kaip imperialistas nafingas šalis.

Neapkenčia kaip raganius darbininkų.

Niršta kaip jankis, kad ne visi sąjungininkai nori šokinėti per jo virvele.

Skuba kaip Dėdė Samas užverstį neutroninėmis bombomis savo liokajus.

Apsžiūrėjo kaip europiečiai, kad juos gali praryti Amerikos diskontas.

Bijo kaip prezidentas, kad zuikiai nesubadytų.

Išblaškė žvalgybininkus po visą pasaulį kaip gegutė savo kiaušinius.

Nusigando kaip šuo, kiškį pamatęs.

Stiprina kaip klukluksklanas buržuazijos pamatus.

Rūpinasi varguolių reikalais kaip piniguočiai.

Moka kaip "vaduotojai" lengvatikiams švarinti kišenes.

Užsūstino kaip tėveliai ant dukterų, grįžusių iš jų suniekintos gimtinės, kad pavadinu visus "vaduotojus" melagiais.

Laukia kaip bedarbiai Tado Blinds, kad pradėtų tvarkyti jų varganą gyvenimą.

Didžiuojasi kaip Judas, garbindamas dolerius.

Kapitalistas ir juokaudamas moka nudirti vargšui kailį.

Bosui tik darbas, o ne atlyginimas rūpi.

Nusidirbo kaip dolerius skaitėtuvas.

Kieno kišenė pilnesnė, to ir teisybė didesnė.

Tėvynės dūmas už svetimą ugnį šviesesnis.

Amžina bėda tik vargšus eđa.

Visada nelabai arčiau dievo namų rasi.

Svetimi barščiai skanesni. Ibdė akis kaip piktoji dvasia į kapitalistą.

Išiganusi kaip kunigo šeiminkė.

Kada doleris kalba, tiesai nėra ką veikti. Kapitalistu gimęs, žmogumi nebūsi.

Velnias dvare gimė, klebonijoje užaugo.

Vandalinas Junevičius

M. K. Ciurlionio dailės muziejus

Kęstutis Baltūnas

Pavasaris

Jau saulė pakilo. Aukštai vyturys
Padangėj skardendams miegus išblaškys,
Artoja pašauks jį arti laukus,
Kad augtų tėvynėje derlius puikus,
Kad augtų, klestėtų jaunoji karta,
Kad būtų laiminga lietuvių tauta,
Kad šviesą pasiektų kiekvienas žmogus,
Mylėtų tėvynę, kaip savo namus.
Nors rytui prašvitus miegus išblaškys,
Pakilęs į dangų aukštai vyturys.

Kęstutis Baltūnas

Neregio dalia

Juodas vėjas tau plaukus kedena,
Juoda saulė tau glosto akis,
Per gyvenimą juodąjį savo
Tave veda juodoji lemtis.

Juodos dienos ir juodosios naktys
Eis, praeis... Nebegrįš niekada...
Tiktai juodo pavasario rytą
Tau juodai pražydės alyva.

Tiktai juodo pavasario rytą
Tau gegutė sode užkukuos,
O juodoji naktis neprašvito—
Nematysi tu ryto aušros.

Lėkit, lėkit mano dainos
Iš vargų nupintos,
Skriskit per miestus ir kaimus
Liūdesį raminkit;

Neškit džiaugsmą mūsų kraštui,
Laimės palinkėkit!
Lai pavasaris išaušta,
Kuo greičiau. Skubėkit!

MOTERS DIENOS PROGA

Draugės Aldonos Juskiene kalba, pasakyta Niujorko Lietuvių Moterų Klubu suruoštame Moters Dienos minėjimo kovo 7 d. Laisvės salėje:

(Tęsiama)

Tokios šiandien apsišvietusių Tarybų Lietuvos moterų. Vėl norisi pabrėžti: ne viena kita išrinktoji, ne dešimtys ir ne tūkstančiai, o šimtai tūkstančių mažytė Lietuvoje. Praktiškai kiekviena, kuri to norėjo ar nori. O įgyti išsimokslinimą, apsišviesti kiekviena moteris niekada negalėjo ir negali tose šalyse, kuriose jos patiria didesnę ar mažesnę politinę, ekonominę ir socialinę nelygybę. Išsimokyti ir išsilavininti gali tik laisvas žmogus, tik šalyje, kur kiekvienam jos piliečiui ir pilietei nemokamas mokslas (įskaitant universitetinį)—konstitucinė teisė, kur stengiamasi sudaryti visas sąlygas, kad kiekviena ir kiekvienas galėtų šviestis ir lavintis.

Tačiau išsimokslinimas ir išsilavinimas dar ne viskas. Ne mažiau svarbu galimybė pritaikyti žinias ir sugebėjimus. Tarybų Lietuvos moterims nereikia sukti galvos kur ir ką dirbs mokslus baigusios. Bedarbystė seniai užmirštas dalykas Tarybų Sąjungoje. Moterų šių dienų Tarybų Lietuvoje, lygia greta su vyrais, o kai kuriose srityse juos aplenkdamas, aktyviai dalyvauja kurybiniame darbe. Kaip pažymėjo jau minėtame IV Lietuvos moterų suvažiavime Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto Pirmasis sekretorius draugas Petras Griškevičius, dabar daugiau kaip pusė visose respublikos liaudies ūkio sakose dirbančių žmonių yra moterys. Ypač daug jų sėkmingai dirba, vadovauja gamybiniais kolektyvams, partinėms organizacijoms. Dabar moterų sudaro daugiau kaip trečdali imonių bei įstaigų vadovų ir 43 procentus pirmųjų partinių organizacijų sekretorių. Visa tai rodo, kad Lietuvos moterų, ne mažiau nei vyrai, aktyviai reikiškiai gamyboje, moksle, kultūroje, aktyviai dalyvauja valstybės valdyme, lygiomis su vyrais sprendamos visos, tame tarpe moteris liečiančios klausimus.

Tai didžiai reikšmingas darbas. Ir jis vertinamas. Neatsitiktiniai dešimtys tūkstančių Tarybų Lietuvos moterų apdovanotos TSRS ordiniais ir medaliais. Keturiasdešimt šešios jų yra Tarybų Sąjungos—Socialistinio Darbo Didvyrės. Vien per praėjusį X TSRS liaudies ūkio vystymosi penkmetį 2072 Tarybų Lietuvos moterų buvo apdovanotos ordiniais ir medaliais. O kur dar be tu medalių ir ordinų nusipelnusių veikėjų vardai, tūkstančiai įvairių garbės raštų, premijų.

Be laisvos moters—kūrėjos šiandien Tarybų Lietuva neįsivaizduojama. Tačiau moteris, tai ne vien darbininkė, kolūkietė, mokytoja, daktarė, kultūros veikėja, agronomė, inžinierė, mokslininkė. Moteris taip pat ir motina.

Apie motinos vaidmenį, apie jos reikšmę visuomenei vargu ar reikia daug kalbėti. Ji žinoma kiekvienam, nes mes visi esam motinų vaikai. Skausmas Didžiausias Tirpsta, kaip sniegas, Jūsų kaitros nugalėtas. Jus apdavinavo Naktys bemiegės,

Vyrus pavertę Poetais.

Jus išbučiavo Tūkstančiai lūpų. Jus—ir šurkščias, Ir švelnias, Mylimos rankos, Vygėse supę Anžių visų svajones.

Gulbių karklasis Apkabinę, mylavę, Sitieks mums asarų Sluosts sūrių, Trupinius ėmę Viska mums davę Ačiū!—jum šiandien Tariu.

Ačiū motulei Mylimai, Sesėms, Po džiaugsmo ir skausmo, Giedros ir audrų. Dėkoju, kad buvot, Dėkoju, kad esat. Dėkoju už šilumą Rankų gerų.

Gražus, beveik viską apie moterį motiną pasakantis šis Tarybų Lietuvos poeto Broniaus Mackevičiaus eilėraštis, apdainuojantis moterį visų pirma kaip motiną, kuri vyrus pavertė poetais, kurios rankos dengia nuo visų gyvenimo skersvėjų, nuo visų negandų. Tačiau kiek beširdiaugume irgi labai reikalingas, kaip duona būtinai poeto žodžiais apie motiną, kartu nekvalifikuojantis dažnai sunkios ar net rūšios tikrovės.

Suderinti kūrėjos ir motinos funkcijas labai sunku. Kiek bebūtų stengiamasi, kad vyrai vis daugiau ir daugiau lygia greta su moterimis imtųsi šeimos rūpesčių, kol kas, deja, didesnis krūvis, o daugelyje šeimų tiesiog liūto dalis tų rūpesčių, tenka moteriai. Individualios pastangos pagirtinos. Pagirtinos ir pastangos pačių moterų, kurios vienijasi kovai už lygias teises ir galimybes su vyrais. Tos pastangos duoda vaisius. Tačiau tam, kad būtų galima ištikrųjų peržengti senų atgyvenusių pažiūrų, papročių, tradicijų Rubikoną, nei individualių, nei vien moterų pastangų aiškiai nepakanka. Tam reikia visos visuomenės suvienytų pastangų. Motinystė, šeima—ne vien moterų reikalas. Tokia komunistų pažiūra. Ta pažiūra vadovaujantis ir veikianti Tarybų Sąjungoje ir, vadinasi, Tarybų Lietuvoje. Veikiama, kad būtų palengvinta motinystės našta, kad visus, kokių tik imanoma, nepažeidžiant šeimoms interesų, motinystės rūpesčių ant savo pečių pasiimtų valstybė. O socialistinės santvarkos sąlygomis tai reikiama visą visuomenę.

Parodyti kaip visa tai atrodo praktikoje, išskaičiuoti visas apraiškas, kurios liudija kokių kelių mūsų eina stengiantis palengvinti motinystės našta ir taip dar didesnę laisvę suteikti moteriai, man reikėtų kalbėti antrą kartą. Todėl leiskit ir vėl pasitenkinti tik keletu pavyzdžių.

Tai liudija, visas iki vienos tarybines moteris apimančios Motinos ir vaiko konsultacijos, kurios teikia labai įvairią pagalbą nėščioms moterims ir gimdyvėms. Visų pirma, be to nemokant už tai nei kapeikos, rūpinantis motinos ir kūdikio sveikata. Nė viena tarybinė moteriai, atėjus laikui gimdyti, nereikia galvoti kuo ji užsimokės

ligoninei. O tai reikiama, kad palengvinama motinystės našta, suteikiant kvalifikuotą medicininę pagalbą. Motinystės rūpesčiai palengvinami kiekvienai gimdyvei suteikiant ilgalaikę apmokamą atostogą, sudarant sąlygas, kad dauguma vaikų galėtų lankyti jiems skirtus lopšelius ir darželius, kad galėtų pasilikti mokytojų globoje mokyklose prailgintos dienos grupėse, kad mokyklose gautų nemokamus priešpiečius, kad gyvenantys toliau nuo mokyklų nemokamai būtų paveržiami visuomeniniu transportu, kad vasaros metu gražiausiose gamtos kampeliuose vaikai galėtų pailsėti pionierių stovyklose. Pačių motinų poilsui įsteigti Motinos ir vaiko poilsio namai, kuriuose motinos su savo vaikais gali pailsėti. Motinystės rūpesčiai palengvinami įsteigus specialias vaikų sanatorijas, kuriose kokios nors rimtėnės ligos ištikti vaikai ne tik gydomi, bet ir mokomi, gali baigti ir baigia mokyklą kartu su sveikaisiais. O kaip motinystės, visos šeimos rūpesčiai palengvinami esant visuotiniam nemokamam mokymui ir gydymui! Niekam mūsų nereikia atitraukti nuo burnos kėsnio, atsiskaityti geresnio rūbo, teatro, koncerto, kino, knygos, kad galėtų išmokslinti savo vaikus, kad jais galėtų pasirūpinti ligos atveju. Visų pirma moteris-motina padėties pagerinimu sielojamasi, kai siekiama, kad visus darbus, kurie gali būti kenksmingi motinai, pasimtum vyrai, apskritai visai gerinant moterų darbo sąlygas, išskiriant patalpas gamyklose ir įstaigose specialioms moterų higienos kabinetams įrengti. Visų pirma turint galvoje motinas stengiamasi, kad mūsuose sparčiau gerėtų visuomeninis maitinimas ir buitinis tarnyba.

Visko ištikrųjų neišskaičiuos. Tačiau, man regis, ir pasakoto pakanka, kad neliktų abejonių kokia teisinga ir giliai humaniška yra mūsų Komunistų partijos ir Tarybų valstybės politika motinystės klausimu. Tos politikos ryškiausias įrodymas yra tai, kad ne tik visai rūpinamasi palengvinti moterų-motinų dalią, bet dar jos pažymimos ir pagarbus ženklais. Už išaugintas ir gerai išauklėtas šeimas dešimtis tūkstančių Tarybų Lietuvos moterų apdovanotos ordiniais ir medaliais. O beveik trims tūkstančiams jų suteiktas Motinos didvyrės vardas, kuris kartu reikiama, kad joms skiriamos ir daug didesnės pensijos.

(Bus daugiau)

Prasmingi ryšiai su gimtine

Sigitas Krivickas

Tarp Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejaus iškilnių svečių buvo galima matyti ir žilagalvi, bet dar tvirtą vyrą. Į seniausio mūsų mokslo ir kultūros židinio šventę profesorius Vytautas Kazimieras Jonynas buvo pakviestas neatsitiktinai. Vilniaus universiteto bibliotekoje yra ir leidimai knygų, prie kurių pasirodymo savo ranką pridėjo dailininkas V. K. Jonynas.

Tikrosios klasikos neįveikia laikas. Atvirksčiai: bėgant metams ir net amžiams, ji atsiskleidžia vis naujomis spalvomis. Taip yra ir su pirmuoju mūsų pasaulietinės poezijos šedevru—Kristijono Donelaičio poema "Metai". Nelengvas buvo šio kūrinio kelias ir skaitytojus. Tačiau visų balsų jį skaitytojus "Metai" prabilo tik tada, kai šį kūrinį prakalbino knygų iliustravimo meistrai. Pirmasis jų—V. K. Jonynas.

Kai ėmiausi "Metus" perteikti vaizdais, dar neturėjau nė trisdešimties,—pasakojau dailininkas.—Kai kurie žymesni to laiko literatai abejojo, ar suprasiu Donelaičio poezijos esmę. O man, kaimo vaikui, ji visada buvo miela ir artima. Tada visą poemą jau mokėjau mintinai.

Darbas užtruko pusantur metų. Atėjo 1940-ųjų vasara, o su ja ir didieji pasikeitimai Lietuvos gyvenime—atkuriamą Tarybų valdžią. Didelis V. K. Jonyno talento gebėjimas, tuometinis liaudies švietimo komisaras rašytojas Antanas Venclova, nepaisydamas neatidėliotųjų rūpesčių griūtis, daug prisidėjo, kad po duosius K. Donelaičio poemos leidimas pasirodytų dar tais pačiais 1940-aisiais.

Vieną tos knygos egzempliorių į TSRS Aukščiausiosios Tarybos nepaprastąją sesiją, kurioje Lietuva buvo priimta į tarybinių tautų šeimą, nuvežė Petras Cvirkas. Taip jau sutapo, kad tais pačiais lemtingais metais buvo pakartotinai išleistas P. Cvirkos romanas "Žemė maitintoja", laikomas pirmąja socialistinio realizmo kregždute mūsų literatūroje. Leidinį vėlgi iliustravo Vytautas K. Jonynas, kurio darbu romano autorius ir artimas jaunų dienų bičiulis liko labai patenkintas.

Po daugelio metų meno žinovai enciklopedijose parašys, kad V. K. Jonyno "grafikos kūriniai realistinai, stilizuoti, racionališkos kompozicijos, raiškaus piešinio, meistriskai išraižyti".

JURGINA ASTRUSKAITĖ

ant to sodų kalno

Ko per naktį langas budi
Ant to aukšto sodų kalno
Ko per naktį vienas dega,
Kai kiti aplinkui — tamsūs
Skallija toll šuneliai.

Nes savięji jau praprato
Prie to žiburio keistoko —
Nebeamsi.

Dirsteli pro langą mėnuo,
Ir lange jis pasilieka,
Mes ir jam vicnam negera.
Supasi už lango sodas
Su žiedais ir savo paukščiais —
Dvisie dešg ramiau lytieli.

Sulekia čia visos vėtrės,
Kai birdis pilna it jūra.
Vos tik nerimą pajunta
Čia žaibai skaudžiausiai kerias,
Tūželi čia didžiausia laisvė
Tūželi ir bartis.

Taip per naktį langas dega
Ant to aukšto sodų kalno,
Kai kiti aplinkui — tamsūs.
Taip per naktį žodžiai auga
Ir į būrį susirinkę
Dainomis visį pavirsta,
O paskui nuo kalno — skamba.

— Visada labai mėgau knyga,—kalba dailininkas.— Ir ne vien kaip iliustravimo objekta, bet pirmiausia—kaip nuostabų žmonijos išminties šaltinį. Tas pomėgis mane labai suartino su šešta metų New Yorke Junginių Tautų bibliotekos direktoriumi dirbusiu Levu Vladimirovu, dabartiniu Vilniaus V. Kapsuko universiteto profesoriumi.

Sios bičiulystės dėka V. K. Jonynas tapo dažnas svečias tiek pačioje bibliotekoje, tiek ir jos jaukioje koncertų salėje rengiamuose susitikimuose su žymiais tarybiniais visuomenės kultūros veikėjais. Tarp jų dažnai pasitaiko ir svečių iš Lietuvos—rašytojų, žurnalistu, dainininkų, muzikantų, Silti susitikimai su gimtojo krašto atstovais paskatino profesorių V. K. Jonyną dažniau vykti į Tarybų Lietuvą, atidžiai susipažinti su jos gyvenimu.

Išvažiavė Lietuvos skersai ir išilgai, sukurėme per tris tūkstančius kilometrų,—kalbėjo profesorius po kelionės į Vilniaus universiteto jubiliejų.—Graži ta mūsų gimtinė šiandien. Visur veržlumas, noras padaryti dar daugiau, dar gražiau. Ypač malonus man buvo susitikimai su kolegoms dailininkais...

Isimintinas dar vienas malonus sutapimas universiteto iškilnių dienomis. Senuosiuose LTSR valstybinio dailės muziejaus rūmose buvo atidaryta niujorkiečio dailininko Vytauto K. Jonyno ir jo žmonos Irenos Griėžės kūrinių paroda. Taip jiedu savo kūryba vėl sugrįžo į gimtąją žemę, iš kurios prieš ketelį dešimtmečių buvo išblošksti karo negandų svetur lyg tie paukščiai paklydėliai.

Vakarose aš niekada nesijaučiu namie. Ryšiai su tėvu žeme mane stiprina,—kalba Vytautas Kazimieras Jonynas. Vilniaus "Tiesa"

Poznanė.—Tradicinė tarptautinė mugė čia bus ir šiomet, nors dalyvių skaičius bus mažesnis, negu kasmet. Šiomet birželio 13-22 dienomis Poznanės mugėje dalyvaus 17 valstybių. Iš Vakarų Europos dalyvaus Švedija, Fed, Vokietija, Austrija ir Suomija.

IDOMUS SUSITIKIMAS

Nuotraukoje: Lietuvos TSR žurnalistu II suvažiavime. Pažangus JAV rašytojas F. Bonoskis, J. Karosas (viduryje) ir "Laisvės" [JAV] redaktorius, LTSR nusipelnęs žurnalistas A. Bimba.

Nuotrauka paimta iš leidinio "Žurnalistika-75"

Kovo 20 d. sukako 70 metų, kai gimė Jonas Karosas (1912-1975 m.)—revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis, žurnalistas, Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas.

J. Karosas gimė 1912 m. kovo 20 d. Vilniuje, tarnautojų šeimoje. Mokėsi Biržų, Sialiu, Vilniaus gimnazijoje, 1932-1934 m. lankė Vilniaus universitetą, bet aukštojo mokslo baigimo diplomą negavo—nepatiko Universiteto vadovams studento revoliucinė veikla.

1930 m. J. Karosas buvo

priimtas į Vakarų Baltarusijos Komunistų partijos gretas, jis vadovavo komunistų biurui prie Vakarų Baltarusijos KP CK.

J. Karosas su 16-ąja Lietuvos kaja divizija nuėjo ilgą kovų kelią. Pokario metais jis daug dirbo spaudoje (paskutinioji darbovietė—"Mokslo ir gyvenimo" žurnalo redakcija, kur jis dirbo redaktoriumi), buvo LTSR žurnalistu sąjungos valdybos pirmininkas.

"Komjaunimo Tiesa" 1982 m. kovo 20 d. Vilnius

NAUJOS KNYGOS

ISLEIDO "VAGA"

Trečia karta išleista Petro Tarasenkos istorinė apysaka "Pabėgimas". Nauja skaitytojų karta sugrįš į Lietuvos praeitį, atkurta gražia žinoma archeologo plunksna. Artimesnė praeitis atspindima Lazdynų Pelėdos apsakymų rinkinyje "Stebuklingoji tošėle". O apie hitlerinės okupacijos metus pasakoja vaikų pamėgtas Vytautas Petkevičius apysakoje "Ko klykia gervės" (pakartotinis leidimas). Kūrinys apdovanotas 1970 metais Lietuvos TSR valstybine premija. Jame atskleidžiami berniuko Rimo, partizanų pagalbininko, nutikimai.

Suaugusiems leidykla siūlo tris poezijos knygas. Tai pakartotinis Eugenijaus Matuzevičiaus eilėraščių rinkinys "Žalios metų salos". Ramia intonacija poetas mąsto apie laiką, žemę, menininko atsakomybę, kūrybos reikšmę. Vytautas Karalius naujoje knygoje "Rašo saulė šešėliu" užgriebia įvairias te-

mas: ir filosofines, ir buitines, ir romantines, ir kasdieniškas. Poetas bando į jį supantį pasaulį pažūrėti ir ironiškai, ir romantiškai. Savo 70-metį populiarius Albinas Zukauskas pasitiko stambiu eilėraščių ir poemų rinkiniu "Senmotė". Skaitytojas čia pasineria į žodžių pasaulį, daug mačiusio, išmintingo žmogaus akirači. Jame susipina ir romantika, ir ironija, ir lyrika, ir groteskas. Tai tikra misterija, kurios centrinė figura senmote-Lietuva, nuo pristorijos iki dabarties.

Pasirodė Juozo Baltušio raštų penktas tomas, kuriame publikuojama "Parduoto vasarų" II dalis. Juozo Pankštelio raštų ketvirtame tome spausdinamos trilogijos antroji dalis—"Netekėk, saulele!". Pradėta leisti Vytauto Bubnio kūrinių serija. Knygynų prekystaliuose pasirodė pirmoji knyga—"Beržai svyruokliai".

Rimantė Umbrasaitė

Dainuoja Aušra Stasiūnaitė

Aušra Stasiūnaitė. V. Gulevičiaus nuotr.

Lietuvos TSR valstybinio akademinio operos ir baleto teatro solisčių mecosoprano grupė prieš šešerius metus papildė jauna dainininke Aušra Stasiūnaitė. Dar studijuodama konservatorijoje, docentes S. Vaidžiūnaitės dainavimo klaseje, ji pelnė laurus tarybinių kompozitorių muzikos—piliėtinės patriotinės dainos konkurse, vėliau iškovojo pirmąsias viet-

tas VII sąjunginiame M. Glinkos ir tarptautiniame Dž. B. Viočio vokalistų konkurse. Garsiajame Milano La Skalos teatre soliste paruošė virtuozines mecosoprano Rozinos ir Pelėnos partijas iš Dž. Rosinio operų.

Vaisingi ir svarūs kūrybinio darbo rezultatai byloja apie dainininkės rimtą profesinį pasiruošimą, jaunatvišką ryžią, artistikumą, atsa-

kingų kūrybinis meninio repertuaro ieškojimas. Teatre A. Stasiūnaitės veikia susiklostę palankiai: jauni artistai susidare galimybę greitai išstvirtinti operos scenoje, kur jai patikėti Zibelio, Rozinos, Olgos, Eboli ir kiti vaidmenys, taip pat koncertinė estradoje, kur jini nuolat plečia kamerinio dainavimo repertuarą. Soderus, malonus tembro solistes balsas pasižymi jai vienai charakteringais ypatumais, stipria atlikimo technika. Reikia tikėti, kad laikui bėgant, dainininkei pavyks išlyginti visų balso registrų skambėjimą.

Lietuvos TSR valstybinės filharmonijos salėje prieš ketelį dienų įvyko A. Stasiūnaitės pirmasis koncertinis recitalas, kuriame fortepijono partiją atliko R. Biveinis, o vargonų—Z. Survilaitė. Pirmąjį koncerto dalį soliste paskyrė kompozitorių J. Juzeliūno, D. Smolskio ir Z. Virkšo vokalinei kamerinei muzikai.

Antrąjį koncerto dalį soliste paskyrė klasikų—H. Perselo ir Dž. Rosinio kūrybai. Nedažnai tenka išgirsti šią puikią, taip įtikinamai interpretuojamą muziką.

Ona KAVALIUSKIENE Vilniaus "Tiesa"

KANA

Mor

Moterų Klubas ters Dienos (Kovą) šventę, kuri visame pasaulyje, sitaikė labai prastą ryto lįjo, o vietomis lėdo. Rengėjos l gaudusios, manė l lės dalyvauti. Bet vo. Mūsų energing draugai, kurie su dienos iškilminga žiauriaus žieminio pabūgo, ir kartu narėmis susirinkta brangią dieną i tas pirmūnes mot pirmos išdrįso pū už moterų teises. buvo pajuoktos, p bet jos neišsigans kol kovą laimejo pasaulis, kartu ir jas lenkiame galva. Klubo pirmin Suplėvėtinę prav ma, primindama reikšmę, apibūdin anais laikais mot pavergtos, netu teisių nei balso. S kitaip, nors dar r kovoti, kad motė lygias teises i m valdžią.

Po neilgos kalbos šės, kurias paruošė levičienė pagelbst darbsėioms klubie tūs buvo skoningi paruošti.

Dar buvo neti mena. Ada iš Tor gijau gavo Lietuvos filmus, o Ados sū das juos gražiai stravo. Buvo rod trealiečių apsilank tuvoje, kas Maryt ir Maryte Šaučiūli sujaudino kai film savo jau mirusių. Taipgi buvo graup pamatyti Juozą kuris irgi seniai ja Toliau sekė laim riuos tvarkė Julė l ir Birutės Juraitie lė.

P. B o o o LIETUVIŲ SŪBU DUKTERŲ UŽBA SUSIRINKIMAS

Vasario 27 Vi Rudinkas su vald vo buvo suaukę Dukterų draugijos skutinį susirinkim

COWA

Jui

Reiškiame g lei, sesutei E. artimesiems Lietuvoje. O Tau, br Kanados žemė

JUOZAS,

TOI

Mar C

Liko didžiau šeima ir duk mylimas vyra metu. Mūsų mielos

KANADOS ŽINIOS

Montreal, Quebec

Moteryų Klubas minėjo Mothers Dienos (Kovo Aštuntąją) šventę, kuri minima visame pasaulyje. Diena pasitaikė labai prasta, nuo pat ryto lijo, o vietomis buvo net ledo. Rengėjos buvo nusigandusios, manė nieks negalės dalyvauti. Bet taip nebuvo. Mūsų energingos narės ir draugai, kurie supranta tos dienos iškilmingą reikšmę to žiauriaus žieminio lietaus nepabūgo, ir kartu su Klubu narėmis susirinko paminėti tą brangią dieną ir prisiminti tas pirmines moteris, kurios pirmos išdrįso pakelti balsą už moterų teises. Tuomet jos buvo pajauktos, paniekintos, bet jos neišsigando, kovoję, kol kovą laimėjo. Šiandien pasaulis, kartu ir mes, prieš jas lenkiame galvas.

Klubo pirmininkė Ada Suplevičienė pravedė minėjimą, primindama tos dienos reikšmę, apibūdindama, kaip anais laikais moterys buvo pavergtos, neturėjo jokių teisių nei balso. Šiandien jau kitaip, nors dar reikia daug kovoti, kad moteris turėtų lygias teises į mokslą ir į valdžią.

Po neilgos kalbos sekė vaišės, kurias paruošė A. Suplevičienė pagalbint kitoms darbšioms klubietėms. Pietūs buvo skoningi ir gražiai paruošti.

Dar buvo netikėta staigmena. Ada iš Toronto draugijų gavo Lietuvoje susuktus filmus, o Ados sūnus Ronaldas juos gražiai pademonstravo. Buvo rodomas montrealiečių apsilankymas Lietuvoje, kas Marytę Gudienę ir Marytę Šaučiūnienę giliai sujudino, kai filme pamatė savo jau mirusius vyrus. Taipgi buvo graudu visiems pamatyti Juozą Lesevičių, kuris irgi seniai jau miręs.

Toliau sekė laimėjimai, kuriuos tvarkė Julė Kauslytė ir Birutės Juraitienės dukrelė. P. B. Grandma

LIETUVIŲ SŪNŲ IR DUKTERŲ UŽBAIGOS SUSIRINKIMAS

Vasario 27 Victoras E. Rudinskas su valdžios atstovu buvo sušaukę Sūnų ir Dukterų draugijos narių paskutinį susirinkimą išmokėji-

mui nariams likusį išda. Susirinkime dalyvavo arti šimto narių.

Rudinskas buvo paruošęs nariams raštišką raportą, ir paaiškino, kaip tas išmokėjimas buvo padarytas. Išmokėta pagal kiek metų narys išbuvo draugijoje. Tai pagal apskaičiavimą nariui priklausė 4 dol. ir 22 centai. Tai maža suma ypatingai tiems nariams, kurie iš draugijos nėra gavę jokios pašalpos.

Susirinkimas nutarė likuti, kur bus nuo dalinimo atlikę, paaugoti Vėžio Organizacijai.

Visi skubėjo atsiimti jiems priklausančius likučius, su linksmu šypsena.

Man atrodo, kad būtų buvę gražiau jei draugijos vadovė užbaigimui būtų suruošusi parengimą, kuriame būtų galėję dalyvauti ir draugijos nuolatiniai simpatikai, rėmėjai, kurie visą laiką lankydavo parengimus. Narys

VIEŠA PADEKA

Moteryų Klubu vardu nuširdžiai dėkojame Bronytei Janauskienei už mums priištintą net trijų lietuviškų filmų, kurie buvo labai įdomūs. Montrealiečiai pirmąsyk šiuos filmus matė.

Dar kartą Bronytei tariame ačiū. Ada

KAZIUKŲ IR KAZIŲ VAKARAS

Kovo mėn. 6 d. įvyko Kazimiero parapijos Komiteto ruošta tradicinė vakarienė vadovaujama L. Simonelio, pagerbti Kazių, kurie buvo papuošti raudonomis gėlėmis.

Publikos susirinko daug šeiminiškės buvo susirūpinusios, kad gal pritrūkti maisto. Bet šeiminių vedėja Helen Kuryla, ne vien moka geriausiai maistą pagaminti, bet ir moka geriausiai aptarnauti.

Buvo ir trumpa programa, kurią atliko jaunų mergaičių choras "Pavasaris", vadovaujamas seselės Teresės.

Labai malonu matyti ir girdėti tokias jaunas gražias jaunuoles lietuviškai dainuojančias. Tikrai garbė tėvams, kurie sugeba laikyti jaunuoles lietuviškoje dvasioje. Dalyvis

COWANSVILLE, QUE., CANADA

PADĖKA

Mirus mano mylimam vyrui ir 44 m. gyvenimo draugui aš labai nuširdžiai dėkoju visiems, giminėms ir draugams už gėles, už aukas širdies fondui, už atsilankymą šermininėje, už prisintintą užuojautų kortelių, už palydėjimą į amžinybę. Tas man suteikė stiprybės pergyventi tas sunkias skausmo valandas.

Didelė padėka mūsų kaimynams, nors anglai, už paruošimą pietų ir taip gražų aptarnavimą. Didelis ačiū mano mylimai sesutei Albinai Astrauskienei už padėjimą susitvarkyti, sūnėnui Petruui Astrauskui už padėkojimą palydėjusiems kapus.

Draugams Keith & Sheila Wilson, dėkoju už manęs globojimą mano skausmo valandose. Dar kartą didžiausias ačiū visiems. Jūsų užuojautos davė man daug stiprumo. Niekad Jūsų nepamiršiu.

NELLIE KUKENIS

Vancouver, B. C.

Mire Rita Tanche Whyte

Teko skaityti savaitraštyje "Pacific Tribune", kad gruodžio 3 mirė Rita Tanche. Gerai pažįstama ir žinoma daugeliui torontiečių ir vancouveriečių, pirmojo vyro pavarde Rita Whyte.

Rita gimė Lietuvoje Telšiu mieste, rabino Tiger šeimoje 1913 m., į Kanadą atvyko būdama jaunutė mergaitė, gavo darbą Toronte siuvkloje. Ji tuoj įsijungė į darbininkų organizacijas ir daug pagelbėjo šios industrijos darbininkų organizavimui.

Jos neapykanta fašizmui dar padidėjo, kai sužinojo, kad hitlerio pasekėjai nužudė jos tėvą ir motiną.

Rita atvyko į Vancouver 1948 metais, ir paskirta laikraščio "Pacific Tribune" administratore, ji taip pat įstojo į Kanados Lietuvių Litera-

tūros Draugijos 126-ąją kuopą, ir buvo viena veikiausių šios kuopos narių. Ji ragindavo mus visus: "Neužsidaurykite vien tik savo draugijoje išsijunkite į kanadiečių progresyves organizacijas, bendrai dirbdami pagerinsime visų kanadiečių gyvenimą, o tuomi ir savo."

Kuomet mes parinkdavome progresyvių laikraščių paramai po kelias dešimties dolerių, Rita surinkdavo šimtais. Praeitais metais Taikos komitetui įteikė du tūkstančius dol., o prieš pat mirtį, vėl turėjo surinkusi tūkstantį dolerių. Nuliūdime paliko, broli Martin Tiger Montreale, sūnėnų ir dukterėčių, gi dar daugiau draugų visoje Kanadoje. Ji mums visiems paliko pavyzdį, kaip reikia dirbti už progresą ir Taiką. Algirdas Grinkus

TARYBŲ LIETUVOS KULTŪROS BARUOSE

Trijų dešimtmečių menas

Kol kas neturime akademinės lietuvių dailės istorijos, nušviečiančios visą jos kelią nuo seniausių laikų iki šandienos. Šią didelę mūsų praeities kultūros tyrinėjimo spragą, bent iš dalies užpildyti ėmėsi Lietuvos TSR Mokslų Akademijos istorijos instituto menotyros skyriaus dailėtyrininkai ir jiems talkininkavę autoriai, parengę dviejų tomų "XX a. lietuvių dailės istorija. 1900-1940". Vienas leidinio tomas, apimantis iki šiol plačiau neapibendrintą pirmų trijų XX a. dešimtmečių dailės plėtrą, "Vagos" leidyklos jau pateikiamas menu besidominčiai visuomenei.

Istorinių visuomeninių sąlygų pagimdytas XX a. pradžios meninis sąjūdis sprendė lietuvių dailininkų organizavimosi, nacionalinės dailės krypties kūrimo, meno visuomeniškumo uždavinius, neprarusdusius aktualumui per visą aptariamąjį laikotarpį, naujai įprasmintu pavidalu pasiekusius ir tarybinę lietuvių dailę. Jos istorijos pradžia žymi knygoje nušviesti trumpo, bet reikšmingo periodo—1918-1919 metų Tarybų valdžios įkūrimo Lietuvoje—organizaciniai ir idėjiniai užmojai.

Tarybų valdžią užgniauzus, prie valstybės vairo atsistojusi Lietuvos buržuazija meno reikalams skyrė nedaug dėmesio. Tačiau bendra naujos valstybės kūrimosi atmosfera, aganti nacionalinė inteligentija, besiplečiantieji kultūriniai tautos poreikiai skatino kūrybinį ir visuomeninį pačių dailininkų aktyvumą. Veikale atskleidžiamas trečiajame dešimtyje atliktas organizacinis darbas įvairiose kultūros baruose, įkuriant Meno mokyklą, M. K. Ciurlionio galeriją, kaupiant lietuvių liaudies meno ir profesinės dai-

lės turtus, propaguojant ir populiarinant juos visuomenėje.

Autoriai siekė istoriškai įvertinti bendruosius visuomeninio ir meninio gyvenimo dėsningumus bei prieštaravimus, kėlė uždavinį išryškinti dailės pažangiųjų veiksmus ir tą įnašą, kurio ji yra jaugusi į lietuvių nacionalinę kultūrą. Progresyvosios lietuvių dailės tendencijos, atspindinčios estetinius, etinius ir socialinius plačių liaudies sluoksnių idealus, kapitalizmo laikotarpiu vystėsi nuolatinėje kovoje su buržuazine ideologija. Buržuazinei kultūrai atstovavusi oficialioji dailė, paremta nacionalistinėmis, pseudotautinėmis idėjomis, bekratau akademizmu normomis, taip pat ir saloniinis menas, tenkiantis sekliams miesčionių poreikius, neturėjo platesnio visuomeninio rezonanso ir išliekamiosios vertės.

Konkrečių dailės reiškinų analizė knygoje skirstoma šakomis—atskirai nagrinėjame tapybos, skulptūros, grafikos, scenografijos plėtotę. Po apžvalginio dailės raida bei įvairias jos šakas apibūdinančių poskyrių eina monografinės atskirų dailininkų gyvenimo ir kūrybos charakteristikos. Leidinyje publikuojami vertingiausi to meto lietuvių dailės tendencijas atspindintys kūriniai ir meninio gyvenimo atmosferą apibūdinančios nuotraukos.

Chicago.—Unijų lokalu atstovai 299 balsais prieš 25 kovo 25 d. patvirtino naują darbo sutartį su General Motors. Dabar tą sutartį turės patvirtinti apie 340 tūkst. tebedirbančių unijos darbininkų ir apie 150 tūkst. atleisti iš darbo. United Automobile Workers unija tikisi tuos balsavimus pravesti dar ligi Velykų.

IŠ KAPSUKO PADANGĖS

Nuo ko pradėti Jums rašyti, sunku iš karto pasakyti. Gruodis ir sausis taip netikėtai greitai pralėkė, kad nespėjai neatsikvėpti ir apsidairyti. Gal todėl papasakosiu truputį iš gruodžio ir iš sausio mėnesio, kas nutiko mūsų padangėje.

Susitikimas su LTSR konservatorijos studentais ir dėstytojais

Kiekvienas susitikimas įneša ko tai naujo, tam tikro šurmulio miesto gyvenime. Vienas reikšmingiausių įvykių gruodžio mėnesį buvo susitikimas su LTSR Vilniaus valst. konservatorijos profesoriais ir studentais bei buvusiais auklėtiniais, dabar taip pat dirbančiais šioje muzikantų Alma Mater.

Mūsų mieste viešėjo trys grupės, kurios pasisklido po gamyklas, mokyklas. Ne tik mieste, bet ir rajone. Pagrindinis tikslas buvo susipažinti su gyvenimu periferijoje, išsiaiškinti vietoje, ko trūksta, kaip pagerinti muzikinį aptarnavimą. Atrodo, kad tokie susitikimai buvo naudingi.

Pas mus, Kapsuko pedagoginėje mokykloje, viešėjo prof. J. Karnavičius su savo sūnumi Jurgiu, kylančiu pianistu, mūsų muzikologų galva akademikas J. Gaudrimas, smuikininkas, docentas P. Juodišius ir penktos kurso studentas vokalistas V. Bakula, turįs labai gražų bosą, jau spėjęs sėkmingai pasirodyti tarptarptubiniame konkurse, užimdamas vieną pirmųjų prizinių vietų.

Konservatorijos rektorius prof. J. Karnavičius, eilės tarptautinių konkursų žiuri komisijos narys papasakojo apie konservatoriją, jos laimėjimus, su kokiomis problemomis tenka susidurti. Vilniaus konservatorija yra viena nedaugelio tos rūšies muzikos mokymo įstaigų Tarybų Sąjungoje, kur galima ginti kandidatines (bakalaur) ir daktarines disertacijas.

Docentas P. Juodišius pas mus yra žinomas, kaip populiarius, barokinio tipo muzikas švietėjas. Buvęs ilgametis kamerinio orkestro dalyvis, ir dabar neatsisakęs nuo kamerinio muzikavimo įvairiose ansambliuose, jis visą muzikos grožį, jos kilnumą perteikia plačioms masėms. Nors P. Juodišius ir nėra įvairių konkursų laureatas, plačiai nesireklamuoja, vienok atlieka labai didelį ir svarbų darbą, tiek auklėdant jauną muzikantų kartą, tiek koncertinėje estradoje. Todėl ir jo repertuaras yra skoningai parinktas, o pasirodymai visad mėgiami. P. Juodišiaus atlikjiška veikla prisidėjo ir prie jo, kaip gabaus muzikos kritiko išaugimo, todėl ir jo straipsniai mūsų spaudoje yra dalykiški, aiškiai jaučiami, kad autorius savo darbą išmano. 50-čio progai ilgiausių metų!

Malonu buvo išgirsti ir jauniausią Karnavičių dinastijos atžalą, taip pat Jurgį (kompozitoriaus J. Karanavičiaus anūką, konservatorijos direktoriaus sūnų), tarptautinio R. Sumano pianistų konkurso laureatą. Kultūringas skambinimas, pigių išorinių efektų vengimas (tėvo mokykla!), stiliaus pajautimas, greta to, nepriekiaštinga technika, jaunystė iš karto pavergia auditoriją. Linkėtina jaunajam J. Karnavičiui dar daug dirbti, siekiant naujų laimėjimų muzikos srityje.

Studentas V. Bakula—taip pat įdomi asmenybė. Puikus ir stiprus bosas. Žinoma, dar reikalinga apsiprasti su scena, įgauti daugiau vaidybinio

Iš konservatorijos dienu Kapsuke. Smuikuoja P. Juodišius. Prie fortepijono—J. Karnavičius (junioras).

Iš konservatorijos dienu Kapsuke. Auditorijoje klausosi pranešėjų ir koncerto.

Iš žiemos šventės. Tėveli, laikykis!

Iš žiemos šventės. Blynai—tai gardumynai visų lietuvių.

V. Gulmano nuotr.

elemento. Labai įdomu tai, kad V. Bakula į vokalistą kelia atėjo tiesiai iš kolūkio Smalininkuose, kur dirbo traktorininku, mechanizatorium. Tai dar kartą įrodo, kad talentams, nesvarbu kokiu ju kilmė, pas mus visi keliai atviri, tik reikalinga dirbti, dirbti, dirbti ir dar kartą dirbti, kadangi be darbo savaime niekas neatina.

Konservatorijos dienos mūsų mieste ir rajone buvo reikšmingas įvykis, išjudinęs Kapsuko muzikos mėgėjus. Todėl ir svečių pasirodymai tiek kolūkiuose, tiek gamyklose ir baigiamajame koncerte kultūros namuose praėjo su dideliu pasisekimu.

Žiemos šventė Kazlų Rūdos miške

Tai buvo tikrai įdomus renginys, išjudinęs tiek kapsukiečius, tiek Kazlų Rūdos gyventojus. Tikslas—toliau kultivuoti liaudies tradicijas, palydinti pikėturną žiemą į kitus kraštus. Greta to buvo siekiama, kad šioje žiemos šventėje būtų dalyvaujama ištiesom šeimom, todėl ir atrakcionų būta nemažai. Sliedžių varžybos, leidimasis nuo kalno su rogutėmis pavieniui ir šeimom, kas paruošė greičiau ir išradingiau turistinį stalą žiemos sąlygom ir pan. Čia tai jau pasireiškė moteriškų igimti kulinariniai sugebėjimai. Ko jos čia tik neprigaminio! Ir blynų visokių moteriškų kalibro, keptos mėsos, gaminių iš bulvių ir t. t. Neapsieita ir be laimės šulinio, o fantai—taip pat ne visai prasti, pigučiai, bet vertingi.

Po visų varžybų sekė suimprovizuoti meno saviuoklos pasirodymai. Buvo deklamuoja, liaudies dainų motyvais sukurti kupletai įvairių aktualijų progai, šokiai ir t. t. Čia pasirodė ir dideli ir maži. Na, o kas do šventė, jei nėra šokių? Buvo šokamas "Jurgelis meistrėlis", "Žilvitis", "Kanapėlė". O kai muzikantai užplėšė smagia suvalkietiška polka, visi pasileido taip šokti ir trypti, kad net devyni prakitai bėgo. Nors žiema, pasitelkusi talkon šaltuką mėgino atšventinti šios tikrai gražios šventės dalyvius, vienok niekas negelbėjo. Skambus, nuosirdus juokas, liaudies dainos skambėjo visame miške iki pat šventės pabaigos.

V. Gulmanas

COWANSVILLE, QUE., CANADA

Mirus

Jurgiu Kukeniui

Reiškiame gilią užuojautą velionio žmonai Anelei, sesutei E. Skardžiūvėnei ir šeimai ir visiems artimiesiems gyvenantiems Kanadoje ir Tarybų Lietuvoje.

O Tau, brangusis Jurgi, tegu būna lengva Kanados žemė kurioje daug prakaito išliejai.

JUOZAS, ELZIUTĖ, LILLY URBANAČIAI
Verdun, Quebec

TORONTO, ONT., CANADA

Mirė

Marcijona [Želnys] Grigaliūnienė

1982 m. kovo 18 d.

Liko didžiausiam nuliūdime sūnus Edmondas su šeima ir duktė Valiūnė su šeima. Marcijonos mylimas vyras Juozas Grigaliūnas mirė prieš du metus.

Mūsų mielos mamytės niekad nepamiršime.

Lindintys

Sūnus—EDMUNDAS
Duktė—VALIŪNĖ

1982
vime.
uryjel
nalis-
ka-75"
arusi-
s gre-
nistu
itaru-
Lietu-
ilga
metais
e (pa-
etė—
žurna-
dirbo
LTSR
dybos
Tiesa"
20 d.
buti-
kasdie-
o i ji
rėti ir
tai. Sa-
Albi-
asitiko
poemų
skaity-
žodžių
so, iš-
akirati,
antika,
grotės-
ta, ku-
benmo-
storijos
Baltušio
kuria-
arduotu
Juozo
virtame
ilgijos
ek, sau-
vytauto
a. Kny-
pasiro-
Beržai
orasaitė
meninio
Teat-
nikla su-
anai ar-
be grei-
sceno-
Zibelio,
li ir kiti
koncer-
kur jina-
nio dai-
Sodrus,
solistės
ai vienai
ratumais,
technika.
aikui be-
avyks iš-
registru
astybines
e prieš
A. Stasiū-
ncertinis
tepijono
veinis, o
ante Pir-
solistė
q J. Ju-
o k. Z.
kamerinei
dali solis-
— H.
o kūry-
išgirsti
iskinam
ika.
USKIENE

"LAISVĖS" REIKALAI

Cia skelbiame aukas gautas nuo vasario 26 d. iki kovo 25 d.:

LDS 35 kp. išdas, Los Angeles, Cal., per F. Sakaliene	\$380.00
A. Naravienė, Shenandoah, Pa., pagerbimui mirusio vyro Kazio, per S. Kuzmicka	100.00
Nellie Kukenis, Cowansville, Que., Canada, pagerbimui mirusio vyro, Jurgio Kukenio	100.00
Vladas Dubendris, St. Petersburg, Fla., per V. Bunkienę	95.00
O. Visotskienė, Kensington, Conn., proga jos 89 m. amžiaus per Vera Osbeck	89.00
Draugas	59.00
John Vasil, West Hartford, Conn.	50.00
Grupė O. Visotskienės draugų aplankusių ją jos gimtadienio proga, pavardės tilpo su korespondencija	45.00
Martha Marquardt, Chicago, Ill.	20.00
Emily Krupski, Englishtown, N. J., prisiminimui mirusio tėvelio M. Klimo	20.00
Malvina Bručienė, Richmond Hill, N. Y.	20.00
F. Mazilis, Brooklyn, N. Y.	20.00
Mary Zeikus, Rockville, Md., per N. Ventiene	18.00
A. Bel, Brooklyn, N. Y.	16.00
Alma Bruwer, St. Petersburg, Fla., per B. Vaitkus	15.00
Ch. Benush, Winnipeg, Man., Canada	15.00
Petras Yuknys, Brooklyn, N. Y.	13.00
Frank Ramanauskas, Dorchester, Mass.	13.00
Patricia Janiūnienė, Deland, Fla.	10.00
Anna Zutaut, Thomaston, Conn.	10.00
O. Dobilienė, Ridgewood, N. Y.	10.00
M. Dobinis, Cambria Heights, N. Y.	8.00
Izabele Rūkas, Toronto, Ont., Canada	5.00
Ursula Simolunas, Binghamton, N. Y.	5.00
M. Albert, Lowell, Mass., per A. Račkauskienę	5.00
Teresa Simas, Tallahassee, Fla.	5.00
Kazimieras Churlis, Loveland, Colorado	3.00
M. Šukaitienė, Woodhaven, N. Y.	3.00

Sirdingai dėkojame.

ADMINISTRACIJA

IVAIRIOS ŽINIOS

JAPONIŠKI VAGONAI

New York.—Metropolitan Transportation Authority pasirašė sutartį su japonų Kawasaki kompanija pirkti 325-iams požeimino traukinio vagonams. Ir dar pranešė, kad sanderis bus finansuojamas dalinai iš Japonijos vyriausybės gauta \$216 paskola. Vagono kaina bus \$844,500, o viskas kaštus \$274,462,500.

Vagonai bus pradėdami pristatyti ateinančių metų gruodį. Tai pirmas atsitikimas, kad perkama iš užsienio. Sakoma, kad tie vagonai busia atsparūs prieš graffiti dažus.

Sj sanderį tuojau pat užsiūpė AFL-CIO prezidentas Raymond Corbett, tardamas, jog Metropolitan Transportation Authority išleidžia New Yorko miesto ir New Yorko valstijos taksu mokėtojų pinigus į Japoniją, kad japonai turėtų darbus, kai tuo tarpu čia namie sunku su darbas patiems amerikiečiams. Jis sakė, kad tai esąs įžeidimas milijonams amerikiečių, kurie stovi eilėse bedarbių pašalpai gauti.

KANADA GAUNA KONSTITUCIJĄ

London.—Baigiasi Kanados ryšiai su Britanija. Peritą savaitę britų parlamentas galutinai patvirtino kanadiečių parengtą konstituciją, kurią Kanadon atveš pati Britanijos karalienė Elžbieta.

Naujoji konstitucija užbaigs Kanados kelią į nepriklausomybę nuo Britanijos. Tas kelias prasidėjo 1867 m., bet paskui nutrūko 1931 m., Kanados federalinei vyriausybei nesutariant su provincijų vyriausybėmis dėl papildymų.

Dar ir dabar tokių skirtumų esama tarp premjero Trudeau ir Quebeco provincijos premjero Rene Levesque, kuris jau paskelbė, kad jis boikotuosias balandžio 17 d. vyksiančias konstitucijos paskelbimo ceremonijas. Pastarasis tvirtina, kad naujoji konstitucija pažeidžia prancūziškai kalbančiosios Quebeco provincijos autonomiją.

PERVERSMAS

GVATEMALOJE

Gvatemala.—Kovo 23 d. nuvertusi gen. Garcia valdžia, trijų karininkų chunta paleido šalies parlamentą, suspendavo konstituciją ir uždraudė bet kokią politinę veiklą.

Chuntos vardu kalbėdamas, jos vadas gen. Efraim Rios Montt pareiškė, kad bus praveisti rinkimai, bet jie bus kitokie nei kovo 7 d., kada prezidentu buvo išrinktas valdžios remiamas buvęs gynybos ministras gen. Guavara. Tik dar neaišku, kada tie rinkimai bus.

Naujosios chuntos vadas gen. Efraim Montt yra 56 m., buvęs Gvatemalos Karo kolegijos profesorius. Jis 1974 m. kandidatavo į šalies prezidentus ir buvo išrinktas, bet jo neprileido valdžia, pastačiusi savo kandidatą gen. Kjell Laugerud.

Sis perversmas daug ką užtiklo netikėtai, bet esama tvirtinimų, jog JAV sluoksniuose buvo žinoma, kad toks sąmokslas brendęs. Gal dabar Amerika vėl pradės karinę pagalbą, kurią buvo nutraukusi 1977 m. dėl kaltinimų jog ten pažeidžiamas žmogaus teisės.

Meksikos prezidentas Jose Lopez Portillo, sakoma, esąs nepalankiai nusiteikęs dėl perversmo, o Gvatemalos keturių kariųjų sukilėlių grupę atstovaujantis Patriotinis Tautinės Vienybės frontas perversmą pavadino "komedija komedijoje".

New Delhi.—Tuo pat laiku, kai vienas perversmas vyko Lotynų Amerikoje, tai kitas įvyko kitoje pasaulio dalyje. Kovo 23 d. Bangladesho armijos vadas gen. lt. H. M. Ershad nusodino anksčiau išrinktą šalies prezidentą ir jo vyriausybę ir paskelbė juos teisias už korupciją.

Tasai 52 m. generolas sušpendavo šalies konstituciją, paskelbė karo stovį ir pats save pasiskyrė šalies administratorium. Jis žadėjo praveisti rinkimus, kai tik bus įmanoma. Šalies prezidentu buvo pernai rudenį išrinktas 75 m. amžiaus Abdus Sattar.

AIDO CHORO JUBILIEJAUS PROGA

Aido Choras — 1936 Metas

Mokytoja — L. Bronė Šalinaitė

Pastariausias ir seniausias saviveiklininkų entuziastų yra Aido choro kolektyvas. Jis savo dainomis ir muzikiniais veikalais operetėmis džiugino darbininkus ir visus kitus, kas mėgo lietuviškas dainas.

Aido choras per 70 gyvavimo metų atliko daug didelių gražių darbų. Jis suruošė šimtus koncertų, suvaidino daug įdomių ir įvairių muzikinių veikalų operetė. Pirmos suvaidintos operetės buvo "Girių karalius", "Lietuviškas milijonierius", "Malūninkas ir kaminkretis", ir "Cocilium Facultas". Tai buvo nelengvas darbas ypatingai tiems žmonėms, kurie choro veiklą vadovavo. Publika aidiečių perstatomus muzikinius veikalus pamilo.

Be virš paminėtų, Aido choras dar suvaidino 17 operetėlių, 1927 m. Aidas įdainavo į Columbia Records kompanijos plokšteles penkis lietuviškas dainas.

Aido choras per visą gyvenimą ėjo ir bendradarbiavo su darbo žmonėmis.

1930-1940 metų laikotarpiu Choras plačiai dirbo su kitu tautų kultūrinėmis grupėmis, kaip: jugoslavų, italų, žydų, rusų, latvių, estų. Aidas dainavo jų parengimuose dalyvavo bendrose visuomeninėse suoseigose ir mitinguose.

Tuo laikotarpiu pagarsėjo ansamblis "Aidbalsiai" specialiai Choro talentų grupė, kuri 1936 m. suvaidino Bacho "Kovos kantata", ir Gilberto ir Sulivano "Trial by jury", vadovaujant mokytojai L. Bernice Salinaitei.

Aido choras minėdamas septyniadesimt metų yra užsitarnavęs lietuvių visuomenės aukštos pagarbos, nes jis

savo dainomis ir vaidyba daug padėjo ir padeda organizacijų parengimams, pažangiajai spaudai ir abelnei visuomenei.

Aido chorą 70 metų jubilėjaus proga, labai įvertina jo atliktus darbus meno srityje Aido choro iš Great Neck, L. I. Mečišlovas Hacinkevičius prisijungdamas \$40. Per mokytoja Mildred Stensler iš New Jersey Aido chora sveikina P. Silks aukodama \$25, Frances Mažielienė \$10, Elena Sirgedienė \$8.

Laisviečių parengime dalyviai išgirdo Aido chorą dainuojanti, ir ten pat pasveikino \$47 auka.

Visiems už sveikinimus ir paramą sirdingai ačiū.

Aidietis

Musų žinutės

Kovo 27 d., šeštadienį, Lietuvių Darbininkų Susivienijimo Centro Komitetas posėdžiavo, pirmininkaujant Servit Gugui.

Amelia Yuskovic, einanti sekretorės pareigas, perskaitė praėjusio susirinkimo protokolą.

Buvo skaityti laiški, kurie neneša naudos organizacijai, ir buvo apkalbėti nominuoti kandidatai į centro valdybą. Apie viso posėdžio eigą skaitysite "Tiesoje".

Po posėdžio ir Aido choro pamokų visi bendrai susėdome prie stalų pasivaikinti ir paminėjome Anne Yakstis' gimtadienį. Anne buvo apjuosta tautiška juosta ir padainuota "Linksmo gimtadienio" ir "Happy Birthday". Anne Yakstis yra tikrai užsitarnavusi mūsų visų pagarbos, nes ji per daug metų dirbo L.D.S. Centro komitete sekretore ir padėdavo kitoms draugijoms. Linksmo gimtadienio, Onute.

Sekmadienį nuvykome į Ronkonkoma, L. I. aplankyti laisviečių Margaretos ir Leono Jakštus. Prieš tris mėnesius jie pergyveno didelę nelaimę. Užsidedę jų namas ir padarė didelį nuostolių. Laimė, kad gaisrininkai greitai pribuvo ir ištraukė be samorės Leoną iš degančio namo. Jis greitai buvo nuvežtas į ligoninę ir per tris mėnesius daktarai gydė ugnies apdegimą.

Leonas pergyveno didelius skausmus. Dabar radome jį namuose, gulintį lovoje ir prižiūrimą žmonos Margaretos.

Linkime jam greitai ir pilnai atgauti sveikatą. Mes užjaučiame abu mielus draugus, ištikčius tokios baimos nelaimės.

P. Venta

MIAMI, FLORIDA

Mirus

Sofijai Thomsonienei

Reiškiu gilią užuojautą jos sūniui Eugene ir jo šeimai, taipgi visiems artimiesiems bei draugams.

ONA ČEPULIENĖ
Brooklyn, N. Y.

Tarp lietuvių

Dailininkas Kazimieras Zomskas išstatys 17 jo aliejaus piešinių Pace Universiteto Meno Galerijoje, Spruce Street, Manhātane nuo balandžio 13 d. iki gegužės 8 d. Galerija atdara nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro kiekvieną dieną pirmadieniais iki šeštadienių. Įėjimas nemokamai.

o o o

L.D.S. 1 kp. ir 13 kp. bendras susirinkimas šaukiamas sekmdienį, balandžio 18 d., 2 val. po pietų. Po susirinkimo pakviestas kalbėti daktaras Povilas Paulukas, Vilniaus V. Kapsuko Universiteto širdies ir kraujagyslių chirurgas, kuris šiuo metu stažuojasi New York University ligoninėje. Kviečiame ir ne narius. Po susirinkimo bus vaišės.

o o o

Siomis dienomis mirė Julija Stankaitienė, kuri longiarozą laukė gyveno Long Islande. Seniau, kai Stankaitienė gyveno Brooklyne, ji dainavo Aido Choro ir priklausė Niujorko Lietuvių Moterų Klubui.

o o o

Kovo 28 mirė Peter Akelis, 43 m. amžiaus. Buvo gimęs Otego, New York, dabar gyvenęs Brooklyne.

Buvo Trans Authority inspektorius. Laidojamas ketvirtadienį, bal. 1 d. Cypress Hills kapinėse.

Buvo Amerikos kovo veteranas.

Nuliūdime liko: motina Mary Akelienė, St. Petersburg, Fla. du broliai—Antanas, Western Airlines kapitonas ir Albinas, TWA inspektorius, su šeimomis, gyvena San Francisco, Cal. apylinkėje.

Taip pat liko teta Bronė Spūdienė, Woodhaven, N. Y., dėdė Antanas Ramanauskas, Daytona Beach, Floridai su šeimomis, taip pat kiti giminės.

Ieva

SVEIKINIMAI "LAISVĖS" BENDROVĖS SUVAŽIAVIMUI

Lietuvių Namų Bendrovė, Ozone Park, N. Y. \$100.00
Niujorko Lietuvių Moterų Klubas 100.00
Aido Choras 100.00
Julia Druženė,
Norwood, Mass.,
aukvoja Liet. Namų Bendrovės šėra,
vertės 25.00

ST. PETERSBURG, FLA.

Sveikiname "Laisvės" dalininkų suvažiavimą. Linkime, kad būtų skaitingas ir sėkmingai praveistas tolimiesiems laikraščio gyvavimui.

Sveikiname \$500.00 auka.

LLD 45 kp. Valdyba ir nariai

Sveikiname "Laisvės" dalininkų suvažiavimą. Linkime, kad būtų brandingas ir praveisti naudingi tarimai.

Aukojame \$100.00.

Aldona ir Paul Alekna

Seminole, Fla.

Kiti St. Petersburgo draugai sveikina aukomis:

V. ir S. Kuzmickai \$50.00
Lilijan Novak 50.00
Adele Pakal 25.00
Frank Bunkus 20.00
Helen Siaurienė 20.00
V. ir F. Budroniai 15.00
D. Mikalajūnas 10.00
E. ir W. Dudai 10.00
M. ir J. Miller 10.00
Romas Zaluba 10.00
Adele Klimavičienė 10.00
V. ir A. Zuriai 10.00
H. ir N. Samanick 10.00
A. ir M. Račkauskai 5.00
Helen Sarkiūnienė 5.00
Eva Valley 5.00
Helen Yanulis 5.00
Richard Yanulis 5.00
W. Alaveckis 5.00
Paul Balčiūnas 1.00
Viso prisūčiū \$881.00
Paul Alekna

"Laisvės" suvažiavimas ir banketas

Sekmdienį, balandžio 4 d., Lietuvių Kooperatyvinės Bendrovės ("Laisvės") dalininkų suvažiavimas įvyks 10 val. ryto. Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Po suvažiavimo, 2 val. bus pietūs. Kviečiame visus New Yorko ir apylinkės lietuivius atvykti. Auka: \$12.

BRIEFS

Elizabeth Taylor and Richard Burton have been all over the papers and magazines recently. Someone said about that: "With half the world ready to blow up in our faces and a million people starving, I can't believe that all people have to talk about is whether Liz and Dick are going to get back together again."

It's really incredible that so much fuss is being made about the silly lives of these aging spoiled brats.

Bill Reel writes in Daily News:

A tax revolt might motivate our useless leaders to get cracking on the crime problem. A business-woman in Queens is organizing one. She and 40 neighboring merchants in Forest Hills and Glendale plan to withhold sales tax payments from the state and city until the armed robbers, burglars and muggers who terrorize them are behind bars.

"I'm very impressed with the Boston Tea Party," Alicia Jost, 57, proprietor of Dairyland USA, a grocery store on Metropolitan Ave. in Forest Hills, told me at her store Sunday night. "I've been held up four times here. I've been burglarized six times. I was mugged once crossing the street to my home. I'm a very private person and I hate to make a public issue of this, but I'm very indignant. I'm fed up. I'm tired of trembling."

Alicia got a petition printed that says:

"Are you tired of feeling the effects of crime in New York? Of spending your income security devices for your business, your home, your car?"

"A single voice is ineffective, but a solid group of taxpaying business people have the power to make the politicians listen."

Everyone in the neighborhood has a horror story about crime. Stickups in broad daylight are commonplace. Burglary of homes and stores is epidemic. Car thieves operate with impunity. Old ladies get mugged walking to church. The story

is the same throughout the city.

Meanwhile, our politicians cop pleas. Elected officials shrug and make mealy-mouthed excuses. "The courts are too clogged," they whine. "The prisons are too full. The cops are too few. Sorry, we can't help you." Then they go back to their Scotch and roast beef, furnished by our tax dollars. When not making excuses, politicians practice abandonment: Society Carey quit. Koch the Betrayer is on the lam. Reagan the Rancher disdains lowly city dwellers.

Alicia expresses the anger of New Yorkers who demand that violent criminals be removed from our midst. We want them locked up so they can't prey on innocent citizens. We don't want to be told that it can't be done. Just do it. That's Alicia's blunt message to the pusillanimous powers that be, and she speaks for millions of us. (Parts of the article).

Some time ago in the Town Hall of Tallinn a remarkable event took place—a festive presentation ceremony of the European Gold Medal to Tallinn, Capital of the Soviet Socialist Republic Estonia. It received this high distinction from the Hamburg F.V.S. Foundation for outstanding achievements in the conservation of its architectural heritage.

Spring is here—Flowers and light . . .

and "Laisvės" convention is here too—Sunday, April 4.

Another year has passed holding up our paper as a flag of freedom over the cities and towns where progressive Lithuanian Americans live and work in the United States. We can be very proud indeed that we are going to get together for another convention and let us hope that there will be many yet after this one.

Our forces are limited but we work hard and hard work always gives results. Come to the convention, have your ideas heard how to help and carry on our work for peace and freedom.

Ilse

LAISVĖ

Weekly
102-02 Liberty
Ozone Park, N. Y.
Telephone: 641-
Area Code 214

NO. 15

KRIS

Po "Laisvės" Bendrovės dalininkų Aido Choro ir "Laisvės" Lietuvių Senatorius Ed. K. Profsajungų komuboje Angela Davis

IEVA MIZA

Praėjusį sekmavę "Laisvės" dalininkų suvažiavimu bankete, gra dieną. Atrodė, kaip pasitenkinę laikro kryptimi ir taitais.

Dabar turime laikraštis išsilaikyti uždarę ne vien je net didlapi ir nių laikraščius, reikia suprasti, visų pastangos kreiptos laikraštis išlaikyti.

Aidiečių ir laišmoji ekskursijau galutinai sutaristai iš New Ybirželio 4 d., grįd. Zinoma, būna nuo birželio 7 d. bus suruošti Aicm. jubilėjaus m keliose vietose.

Norintys sušiatiprašome kuo užsiregistruoti "I ministracijoje".

□

Senatorius Edvdį ir kiti norjginkluotę sustabkai kovo 22 d. V kongrese surengnėjima, kurio msum davė ketu išlikę gyvi Hirospert antrąjį Pasten buvo numeatominė bomba.

torius Kennedycad vien tu japo mu užtenka įsivsumą, kurį gali v užkarti branduolJis kvietė Kongrezoliucija, kviečdenta Reagano tarimus dėl bran signinklavimo.

□

Kovo mėnesysaulio profsajungos Havanoje, Ktasis kongresas.

Man teko iškagato James Lus laikraščio Ameriarian Word redaporta.

Mr. Lustig sabuvo viena iš \$59 konferencijų, k nors dalyvavo. Ivo iš 136 šalių, j 240 milijonų ndžiugu matyti dvybe iš naujų, ta trečiojo pasauli Jungtinių Valstii 55 delegatai, neį porterių, žurnalis tojų.

Aišku, kad daug dėmesio kre tina pasaulinė s yra kovą prieš ginkluotę.

□

Zymi Amerikos Partijos veikėja vis parašė knygą "Women, Race Moterys, Rasės